

תשורה

משמחת נישואין

של
אליהו דוד הלוי וגאלדא איטא שי'
לאבנשטיין

כ"ו חשוון ה'תשע"ד

פתח דבר

אנו מודים להשי"ת על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זיכנו בנישואי צאצאינו החתן התמים הרב מ' אליהו דוד הלוי שי' עב"ג הכלה מרת גאלדא איטא תח'.

התודה והברכה מובעת בזה לבני משפחתנו, ידידינו ומכרינו שבאו מקרוב ומרחוק להשתתף בשמחתנו ולברך את צאצאינו שיחיו בברכת מזל טוב וחיים מאושרים בגו"ר.

בתור הבעת תודה לבבית וכהוקרה לכל הנוטלים חלק בשמחתנו, מוגשת בזה תשורה - מיוסד על הנהגתו של כ"ק אדמו"ר הריי"צ שחילק 'תשורה' בחתונת הרבי - הכוללת: א) סקירה מיוחדת של סוגי ההזמנות שנשלחו בקשר עם חתונת הרבי (שנערכה בי"ד כסלו תרפ"ט בוורשה). ב) תדפיס קטעי עיתונות שנתפרסמו בשעתו - קטעים המסקרים את תקופת חתונת הרבי (הנסיעה לחתונה, החתונה, השבע ברכות כו'). סקירות אלו הן תדפיס מתוך אלבום 'נישואי הנשיאים' חלק שני שי"ל בקרוב במהדורה חדשה. ג) תרגום באנגלית של קובץ בשם "לחיים, לחיים ולברכה" שי"ל בשנה שעברה ע"י מחותננו הגה"ח הרב ישעיהו הרצל שליט"א - רב העיר נצרת עילית באה"ק, ובו לקט מעניין במיוחד ע"ד ענינו של אמירת לחיים.

הא-ל הטוב הוא יתברך יברך את כבודו ואת אנשי ביתו יחיו בתוך כלל אחב"י בברכות מאליפות מנפש ועד בשר, ובמיוחד בברכה העיקרית שנזכה לעבור משמחה זו לשמחה העיקרית "שמחת עולם על ראשם", ומלכנו משיחנו בראשנו בגאולה האמיתית והשלימה.

משפחות

לאבנשטיין - יוניק

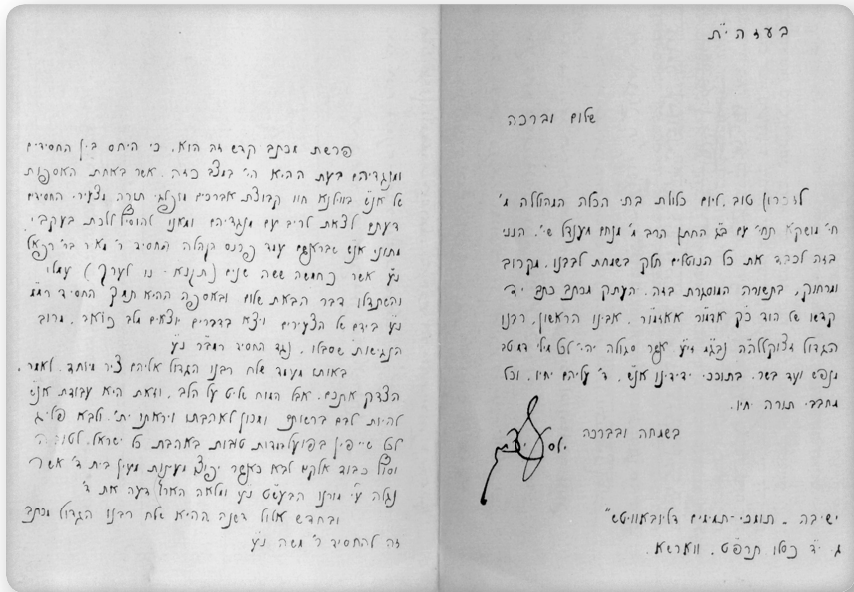
תשורה משמחת נישואין - כ"ז חשוון ה'תשע"ד

❧ The Memento distributed at the Rebbe's wedding ❧

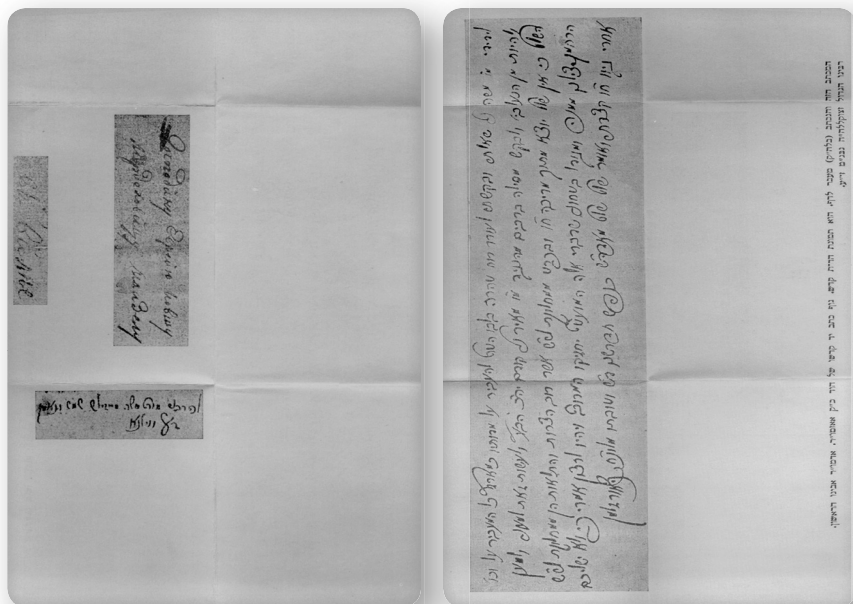
באמצע סעודת החתונה של הרבי, בי"ד כסלו תרפ"ט, שעה שהסיבו המסובים ליד השולחנות הערוכים, ציזה הרבי הריי"צ לאחד מתלמידי התמימים, לחלק בשמו, לכל אחד ואחד מהמסובים, תשורה מיוחדת:

גיליון שנכפל לשלושה חלקים. מצדו האחד של הגיליון נדפס צילום "תמונת הדרת-קודש. גוף כתב יד קדשו של כ"ק אאזמו"ר. אדמו"ר אבינו הראשון. רבינו הגדול זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע", ומצדו השני, כלפי חוץ, נדפסו שלושה צילומי קטעים קטנים, האחד - כתוב בלשון הקודש - אף הוא בגוכי"ק של אדמו"ר הזקן. השניים האחרים נכתבו ברוסית על-ידי אדם אחר.

לגיליון זה צורף גיליון נוסף שנכפל לשנים: מצד ימין נדפס צילום מכתבו של הרבי הריי"צ - הכתוב בכתב ידו של אחד המזכירים וחתום בגוכי"ק של אדמו"ר הריי"צ - בו הוא מודיע כי מכתב של אדמו"ר הזקן שראה לכבד בו "את כל הנוטלים חלק בשמחת לבבנו, מקרוב ומרחוק . . אשר סגולה יהי

אליהו דוד הלוי וגאלדא איטא שיחיו לאבנשטיין

לידידי מו' משה נ"י שאלתי ובקשתי לעורר רוה טהרה בלבו הטחור] להעביר על מידותיו כמארז"ל כל המעביר על וכו' ולהיות מן הנעלבין] ולבקש מחילה ברבים מהנגיד מו' מאיר נ"י קודם יה"כ הבע"ל [יום הכיפורים חבא עלינו לטובח] ולעשות זאת למעני ולמען השלם] כי אין שלו' יוצא מתוך מריבה ח"ו ובפרט ממחלוקת לש"ש [לשם שמים] אשר רוב הצרות והתלאות הן ממחלוקת לש"ש הרחמן יצילנו מנמה ונגודל בטחוני שדברי אלה המועטים] יחזיקו המרובים] ויהיו לרצון אמרי פי ולא ישליכם אחרי גיוו ח"ו קיצרתי ואומר שלו' שלו' מאדה"ש [מאזון השלום] כנפש תדרשנו ד"ש [דורש שלומן] וטבתו מלונ"ח [מלב ונפש חפיצה] שניאור זלמן

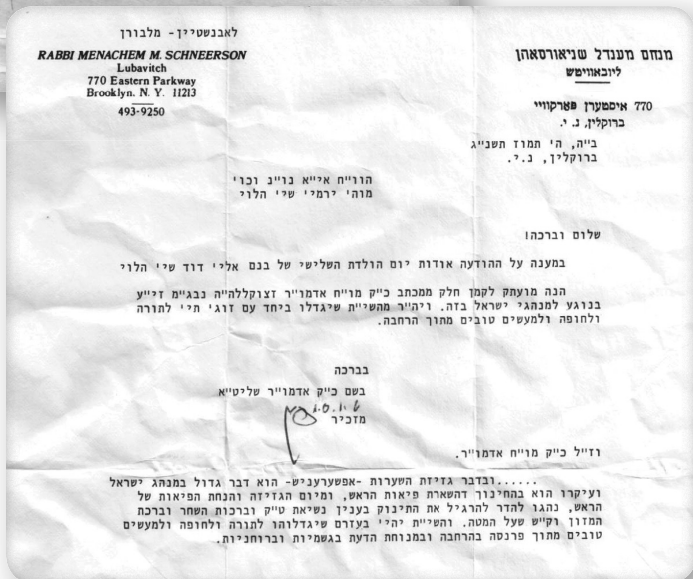
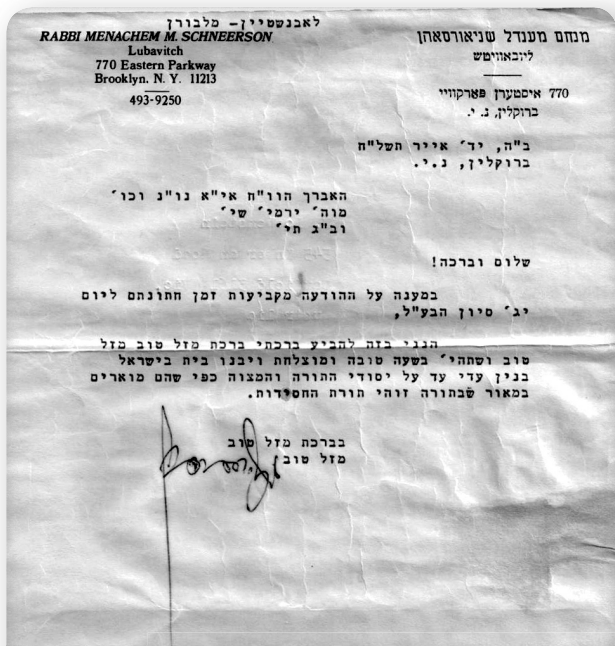
תרגום הכיתוב בתמונה הימנית למעלה - בגוף כתב יד קודש אדמו"ר הזקן: להרבני מו"ה מייזליש שמש ונאמן דק[הלת] ווילנא. שלוש השורות הנוספות, בצד שמאל, בשפה הרוסית, נכתבו על-די אחר: לאדון יהודי משה מורדוכוביץ [בן מרדכי] מייזליש בוילנא

לכל מילי דמיטב מנפש ועד בשר, בתוככי ידידינו אנ"ש, ד' עליהם יחיו, וכל מחבבי תורה יחיו". בצד השמאלי של הגיליון, נדפסה פשר פתשגן הכתב - אף זאת בצילום כתב-ידו של אותו מזכיר - בו מפרט הרבי את הנסיבות בגללן שלח רבינו הגדול את מכתבו הנ"ל.

בנוסף לחלוקת ה'תשורה' בעת החתונה, שלח הרבי הריי"צ 'תשורה' זו לכמה מחסידיו, וכלשון הרבי באחד ממכתביו: ". אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר שלחו בתור מתנה לחסידים ואנ"ש בקשר עם חתונתי".

תשורה משמחת נישואין - כ"ז חשוון ה'תשע"ד

Letters of the Rebbe

אליהו דוד הלוי וגאלדא איטא שיחיו לאבנשטיין

יוניק - שפערלין - אנווערס - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.
בי"ה, טו' כסלו תשנ"א
ברוקלין, נ. י.

האברך הווי"ח אי"א נוי"נ וכו'
מוה' דובער שי'
ובי"ג תי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה מקביעות זמן חתונתם
ליום יג' טבת הבע"ל,

הנני בזה להגיע ברכתי ברכת מזל טוב מזל
טוב ושתי' בשעה טובה ומוצלחת ויבנו בית
בישראל בנין עדי עד על יסודי התורה והמצוה
כפי שהם מוארים במאור שבתורה זוהי תורת
החסידות.

גברת מזל טוב
מזל טוב

יוניק - ברוקלין

RABBI MENACHEM M. SCHNEERSON
Lubavitch
770 Eastern Parkway
Brooklyn, N. Y. 11213
493-9250

מנחם מענדל שניאורסאהן
ליובאוויטש

770 איסטערן פארקוויי
ברוקלין, נ. י.
בי"ה, ט"ז אלול תשנ"ג
ברוקלין, נ. י.

הווי"ח אי"א נוי"נ וכו'
מוה' דובער שי'

שלום וברכה!

במענה על ההודעה אשר נולדה להם בה למזל טוב,

הנה יהייר מהשי"ת שגדלה ביחד עם זוגי תי'
לתורה ולחופה ולמעשים טובים מתוך הרחבה.

ידוע מכ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, אשר
מנהגו הוא לאמר גם בלידת בת לתורה ולחופה
ולמעשים טובים, ע"פ מזו"ל (ברכות י"ד א) נשים
במאי זכ"ק באקררי' כו' גאתנוי' כו' ונשרין כו'.

בברכת מזל טוב
וכוח"ט

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכ"ר

ההזמנות

The Invitations

סקירת סוגי ההזמנות שנשלחו בקשר לחתונת הרבי

התאריך וזמן המשלוח

באמצע חודש מרחשוון, כ"שלושים יום לפני החג¹, נקבע התאריך המדוייק של החתונה - יום הבהיר י"ד כסלו, ומקומה "בהחצר של הישיבה תומכי תמימים דליובאוויטש יצ"ו אשר בעי"ת ווארשא יע"א"².

קביעת הזמן התאפשר לאחר שנודע בבירור שהמחותן הרה"ק רבי לוי יצחק לא יוכל להגיע לחתונה. וכפי שכתב כ"ק אדמו"ר הריי"צ במכתב מיום ג' טבת תרפ"ט לר' חיים שניאור זלמן קרמר³:

"... גם אנחנו לא ידענו בדיוק זמן החתונה למז"ט, אשר חכינו

(1) יש להעיר שבמכתבי ההזמנה נכתב התאריך ט"ז במרחשוון (וכדלהלן בפנים), אולם בקרב בני משפחת בית הרב כבר באו לידי החלטה ע"ד מועד החתונה וכתבו על כך עוד בתאריך י"ד חשוון.

(2) לשון נוסח ההזמנה.

(3) נדפס באג"ק אדמו"ר הריי"צ חט"ו ע' שז.

אליהו דוד הלוי וגאלדא איטא שיחיו לאבנשטיין

פן ואולי יואילו מנהלי הממשלה לתת תעודת נסיעה למחותני הרה"ג ר' לוי יצחק שליט"א שניאורסאהן לנסוע על חתונת בנו חתני הרב שי' . . אבל לדאבון לב לא ניתן לו תעודת הנסיעה, והגבלנו ע"י חלופי טעג' עם כבוד מחותני הרה"ג שליט"א זמן החתונה . . ואז תומ"י בשרנו לכל ידידינו שי"י.

הרבי הרי"צ החל לשגר מכתבים והזמנות למיודעיו ומכריו בהם רבנים נכבדים ואדמו"רים מפורסמים וכן לקהל עדת החסידים.

בראש ההזמנות נכתב התאריך ט"ז מ"ח [=מר-חשוון], זאת למרות שחלק מההזמנות נשלחו לאחר תאריך זה. את הסיבה לכך ניתן לגלות במכתבו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ (מיום ט' שבט תרפ"ט) לרבי מנחם מענדל אלטר אחיו של האדמו"ר בעל ה"אמרי אמת" מגור, בו כותב לו (על כך שההזמנה נשלחה אליו ביום ב' בכסלו):

"השילוח של המכתב נכתב בספר המכתבים הנשלחים ביום ב' כסלו כתוב מט"ז מ"ח, כי כל המכתבים נכתבו במספר היום אשר בו הוגבל למז"ט זמן החתונה".

"הייתי שמחה לו היית יכולה לבוא"

כעת לאחר שנקבע זמן החתונה יכלה גם הכלה לבשר זאת לחברתה הטובה נחה ריבקין. וכך כותבת לה:⁵

"אני מתארגנת להיות בוורשה כי החתונה שם ב-27 לנובמבר. הייתי כמובן שמחה לו היית יכולה לבוא, אבל נדמה לי שכל זה בגדר חלום, לכן אני מבקשת ממך, קרובה שלי, שתזכרי בי, חברתך הוותיקה, ביום זה".

בדרך אגב הוסיפה לספר ולהדגיש את העובדה ששם משפחתו של החתן זהה לשם משפחתה:

(4) נדפס באג"ק אדמו"ר הרי"צ חט"ו ע' יג.

(5) 'משפחה חסידית' (מצורף לכפ"ח) גליון 1276 ע' 10.

תשורה משמחת נישואין - כ"ז חשוון ה'תשע"ד

"אני עדיין נשאתר שניאורסאהן, כי שם משפחתו של חתני גם שניאורסאהן. האמת זה מאוד נעים לי".

הגבלנו מועד של ברכה ושמחה

במכתב להרה"ג הרב מרדכי זאב הכהן גוטניק מלונדון, מבשר כ"ק אדמו"ר הריי"צ ע"ד מועד החתונה, ומוסיף אשר משום כך "בשעה זו כבד לפני להאריך בזה [=בהוצאה לאור של ירחון תורני] כפי דרישת הענין":

"ב"ה, ג' ט"ז מ"ח, תרפ"ט

כבוד ידידי הנעלה והכי נכבד, הרה"ג המפורסם בכשרונותיו המצויינים, בעל מדות תרומיות וו"ח אי"א מוהר"ר מרדכי זאב שי' הכהן [גוטניק, לונדון] שלום וברכה!

במענה על מכתב ידידי על אודות הוצאת ירחון תורני ספרותי, הנה כללית ההצעה נכונה היא במאד, כמובן שדרוש שכלול גמור באופן שאיפתו של הירחון המיועד להופיע.

אמנם בשעה זו כבד לפני להאריך בזה כפי דרישת הענין, וכן לענות על האמור במכתבו זה, כי טרוד הנני עתה בההכנה לשמחה של מצוה, אשר זיכני השי"ת והגבלנו מועד של ברכה ושמחה חתונת בתי הכלה מ' חי' מושקא ת' עם ב"ג החתן הרב מ' מנחם מענדל שי' שניאורסאהן ביום ג' י"ד לחדש כסלו הבע"ל למז"ט בשעה טובה ומוצלחת.

ובעזה"י עוד נשוב לדבר בכל הענינים האמורים במכתבו זה. והנני ידידו הדו"ש מכבדו ומברכו".

(6) נדפס באג"ק אדמו"ר הריי"צ חט"ו ע' רפד.

דיוקים בנוסח ההזמנה

בשבת פרשת וישלח י"ד כסלו תשי"ד, סיפר כ"ק אד"ש כמה פרטים אודות נוסח ההזמנה, תוך כדי שמקדים שמנהגי החתונה מדוייקים ביותר ו"הדיוק הוא עד כדי כך שדייקו אפילו בנוסח ההזמנה של החתונה"⁷:

"בנוסח ההזמנה של החתונה היו ארבע פיסקאות, והאותיות של ראשי הפיסקאות היו אותיות אהבה, הרבי [הריי"צ] לא רצה שיתפסו זאת ("דער רבי האט ניט געוואלט אז מען זאל זיך כאפן אויף דעם"), כדי שלא תהא יניקה לחיצונים... אבל בכל זאת תפסו".

ועוד שם:

"כאשר התקיימה חתונת גיסת⁸ הורה הרבי שיעתיקו את נוסח ההזמנה מחתונתו. שאלתי אז את הרבי למקורו של הנוסח, והוא השיב שהוא נלקח מחתונתו שלו⁹.

בנוסח ההזמנה של החתונה - זאת אומרת נוסח ההזמנה של חתונת הרבי, שלכן נכתב נוסח זה גם בחתונות ילדיו - נכתב, שהחתונה תתקיים "בשעה החמישית בערב". בין אם זה היה בחורף ובין אם זה היה בקיץ בכל פעם נכתב אותו זמן - "בשעה החמישית בערב".

החופה עצמה¹⁰ היתה בלילה. אצלי היתה החתונה בשעה

(7) שיחות קודש תשי"ד מהדורה חדשה ע' 110 ו-115.

(8) הרבנית שיינא (עם הרה"ח וכו' ר' מנחם מענדל הכהן הארנשטיין) הי"ד, בי' סיון תרצ"ב, בעיר לאנדוואראו הסמוכה לווילנה.

(9) חתונת הרבי הריי"צ (בי"ג אלול תרנ"ז). ראה עד"ז גם ברשימות חוברת נז.

(10) של הרבנית שיינא.

תשורה משמחת נישואין - כ"ז חשוון ה'תשע"ד

מאוחרת מאוד מצד טעם חיצוני - אבל דייקו שהקבלת פנים
תחל בשעה החמישית בערב¹¹.

למעלה מעשר סוגי הזמנות

ההזמנות לחתונה היו בהן כמה סוגים, שונים זה מזה הן בצורתם
והן בתוכנם, מהן נפוצים ומהן סוגים נוספים שנתגלו רק בשנים
האחרונות. כך, שכאשר ננסה למנות את כל הנוסחאות השונות נוכל
להגיע ל-14 סוגים לערך!

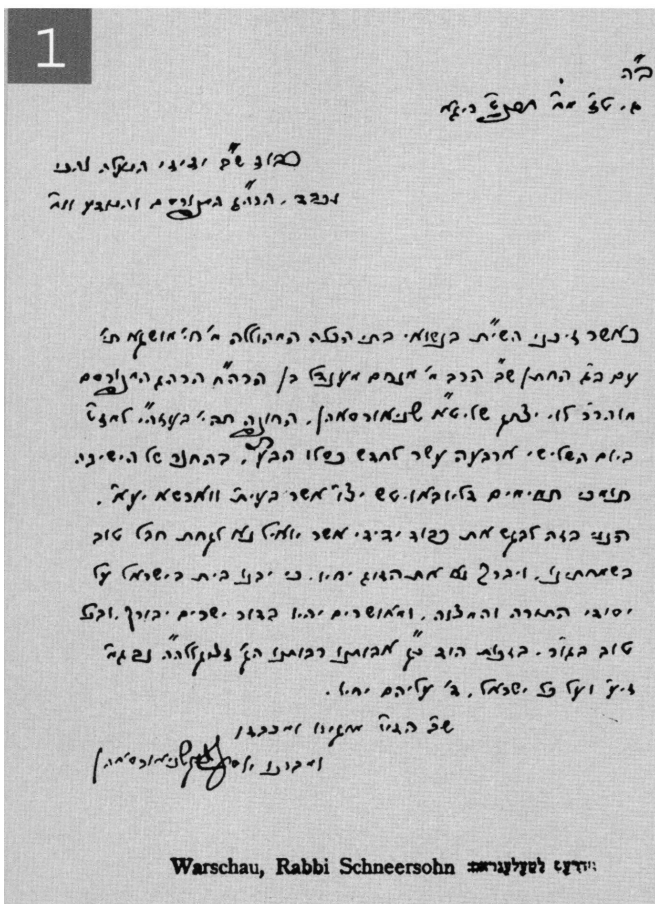
יתכן אמנם שכמה מהן היוו בשעתו מעין מהדורה ראשונה לפני
הנוסח הסופי, אותן שלח בעל השמחה בפועל, אולם מידי ספק לא
יצאנו.

נמנה אם כן את כל הנוסחאות שהגיעו לידינו, נצביע על השינויים
שביניהם, ובסמוך נביא צילום מהם¹²:

11) עוד הערות ודיוקים בנוסח ההזמנה, ראה מש"כ בזה הרב שמואל פסח שי' באגאמילסקי
בקובץ אהלי תורה גליון קכה, וכן מ"ש א' הקוראים ב'בית משיח' גליון 161 ע' 58.

12) לכללות סוגי ההזמנות, ראה גם אג"ק אדמו"ר הרי"צ ח"ב ע' ככו ואילך; ליקוט י"ד כסלו ע'
137 ואילך; 'ימי מלך' ח"א ע' 259 ואילך; 'תשורה' מחתונת הרה"ת ר' שמואל שי' קראוס (אלול
תנש"א); 'בית משיח' גליונות 161, 162 ו-280.

אליהו דוד הלוי וגאלדא איטא שיחיו לאבנשטיין

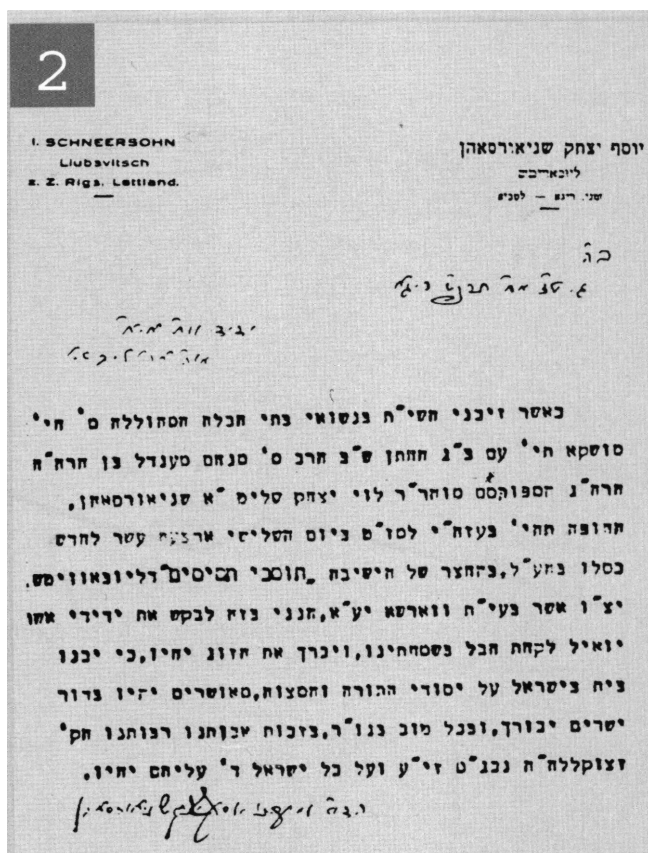

1. דפוס-צילום מכתב יד קודשו של הרבי הרי"צ מתחילתו ועד סופו, כאשר נוסח ההזמנה - לאחר התאריך (ג' ט"ז מ"ח) וההפניה ("כבוד וכו") - פותח במילים "כאשר זיכני השי"ת בנשואי בתי וכו"¹³.

13 באג"ק אדמו"ר הרי"צ ח"ב ע' קכו מציין הרה"ת ר' שלום דובער שי' לוי לשלושה תפסים של נוסח זה שהגיעו לספריית הרבי, עיי"ש.

זאת ועוד: בנוסח זה גופא היו שני סוגים: (1) כאלה שקיבלו צילום כתב יד קודשו של הרבי, כששמו של הנמען היה רשום על-גבי המעטפה בלבד (כך שבהזמנה עצמה הופיעו רק התארים ללא שם [כבצילום שלפנינו]). י"א (ראה ימי מלך ח"א ע' 264) שמקבלי סוג זה היו "תמימים" - תלמידים לשעבר של ישיבת "תומכי תמימים". (2) כאלה שהרבי הוסיף בכתב יד קודשו בתוך

תשורה משמחת נישואין - כ"ז חשוון ה'תשע"ד

2. נוסח זהה כמעט לגמרי לנוסח הקודם¹⁴, אלא שכאן ההזמנה מוקלדת במכונת כתיבה, מלבד הפתיחה (התאריך ושם הנמען) והחתימה ("הדו"ש ומברכו" וחת"י"ק) - שהם בכתב יד קדשו של הרבי הרי"צ¹⁵.

ההזמנה אף את שם. וראה ימי מלך שם, שמקבלי סוג זה היו זקני החסידים.

14) גם מסוג זה מונה הרשב"ב לוי, באג"ק שם, שלושה טפסים שהגיעו לספריית הרבי, עיי"ש.

15) בהבדל בין נוסח זה לקודמו, ניתן להבחין בהשמטת המילים הבאות: "כבוד ידידי"; "וואיל נא"; "חבל טוב"; "ויברך נא"; "ומאושרים"; "בזכות הוד כ"ק". זאת בנוסף לכך שהשורות כאן מסודרות באופן שונה.

אלהיו דוד הלוי וגאלדא איטא שיחיו לאבנשטיין

בעורית

3

אודה לד' על כל הטוב אשר גמלני, ובהסדר הגדול
ויכני בנשואי בתי הכלה הנהוללה סי חיי מושקא החיי עם
ביג התחן שיפ הרב סי מנחם מענדל בן הריהה הדינג
המפורסם כוהריר לוי יצחק שלישיא שניאורסאהן.

החופה הרי בעוה"י לטו"ט ביום השלישי ארבעה
קשר ימים לחדש כסלו, הבא עלינו ועל כל ישראל יחיו, לטובה
ולברכה בהחצר של הישיבה, הומוכרית המימים, דליו באווימיטש
יחי, אשר בעיני ווארשא יעיא, בשעה החמישית, בשעה טובה
וטובלת.

בשבתה טוב לבב אקרא לירידי ומכירי אשר
יואלו נא לשמות אתנו יחיו, ביום שטחת לבבנו, ולברך
את הווג יחיו, ואוהנו כווננו, ככרכת טו"ט, וחיים טאושרים בנשמות
ורוחניות.

האל הטוב, הוא יתברך, יברך את כבודו ואנשי ביתו
יחיו, בהרך כלל אחבי יחיו, ככרכות כייספות מנפש ועל בשר.

טוקרם וטכרם

יוסף יצחק שניאורסאהן,

3. הזמנה מודפסת הפותחת (לאחר הזכרת שם שמים: "בעזה"י"ת") במילים: "אודה לד' על כל הטוב אשר גמלני". בנוסח זה מופיעה שעת החופה בהגדרתה - "שעה החמישית" ואותיות ראשי הפיסקאות הם - "אהבה". נוסח זה הוא בגדר הסוג הכללי שנשלח לכללות אנ"ש חסידי חב"ד, והוא גם המפורסם ביותר כיום בקרב חסידי חב"ד בעולם כולו.

אודה די. על כל הפוכ אשר גמלני. ובחסדו הגדול
 יכני בנשואי בתי הכלה המהוללה מ' ח'י' מוּשְׁקָא תְּחִי עִם
 בִּגְדֵי הַחַתָּן שֶׁ-בַּהֲרֵכ מִּמְנַחֵם מֵעַנְדֵּל בֶּן הַרְיָה הַרְיָה
 הַסְפּוּרָם סוּהַרֵּר לְוֵי יַצְחָק שְׁלִיטָא שְׁנִיאֹרְסָאָהָן.

הַחֻפָּה תְּהִי בְּעוֹדֵי לַמַּזְמָן בְּיוֹם הַשְּׁלִישִׁי אַרְבַּעָה
 עֶשֶׂר יָמִים לַחֹדֶשׁ כְּסֵלוֹ. הַבָּא עֲלֵינוּ וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל יַחְוֵ. לְמוֹבָה
 וּלְבִרְכָה. בְּהַחֲצוֹר שֶׁל הַיְשִׁיבָה תְּזוּמְכִי־תְּמִימִים דְּלִיּוּבֵאֹוִימִשׁ
 יַחְוֵ. אֲשֶׁר בְּעִית וּוְאֲרֵשָׁא יַעֲיָא. בְּשַׁעָה הַחֲמִישִׁית. בְּשַׁעָה מוֹבָה
 וּמְצַלַּחַת.

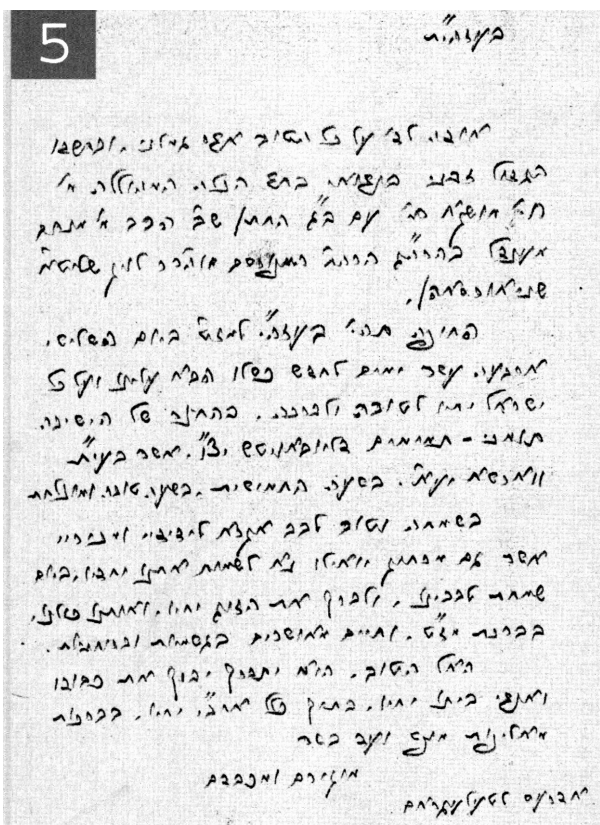
בְּשִׂמְחָה וּמוֹב לְכַב אַקְרָא לִידִידֵי וּמְכִירֵי אֲשֶׁר גַּם
 מֵרַחֵק יוֹאִילוּ נָא לְשִׂמּוֹחַ אַתְּנוּ יַחְדָּיו. בְּיוֹם שִׂמְחָת לְכַבְנוּ. וּלְכַרְךְ
 אַת הוֹנֵג יַחְוֵ. וְאוֹתְנוּ כוֹדְנוּ. בְּכַרְכַּת מַזְמָן. וְחַיִּים סְאֲרִישִׁים בְּשִׂמּוֹת
 דְּרוּחַנִּיתוֹת.

הַאֵל הַפּוֹב. הוּא יַחְבְּרְךָ. יְבַרְךְ אַת כְּבוֹדוֹ; וְאֲנִשִּׁי בִּיתוֹ
 יַחְוֵ. בְּתוֹךְ כָּל אַחְבָּי יַחְוֵ. בְּכַרְכוֹת סְאֲרִישׁוֹת מְנַפֵּשׁ וְעַד כְּשֶׁר.

מוֹקִירִים וּמְכַבְדִּים

יוֹסֵף יַצְחָק שְׁנִיאֹרְסָאָהָן.

4. נוסח זה לקודם, למעט הוספת שתי מילים בקטע השלישי: "גם מרחוק". סוג זה נשלח כפי הנראה לאנ"ש שלא יכלו, למרות רצונם הטוב, לבוא להשתתף בגופם בחתונה (מפני ריחוק המקום וכדומה). משום כך כנראה הוסיף הרבי הרי"צ לנוסח זה את ההבהרה והבקשה: "אשר גם מרחוק יואילו נא לשמוח אתנו יחדיו".

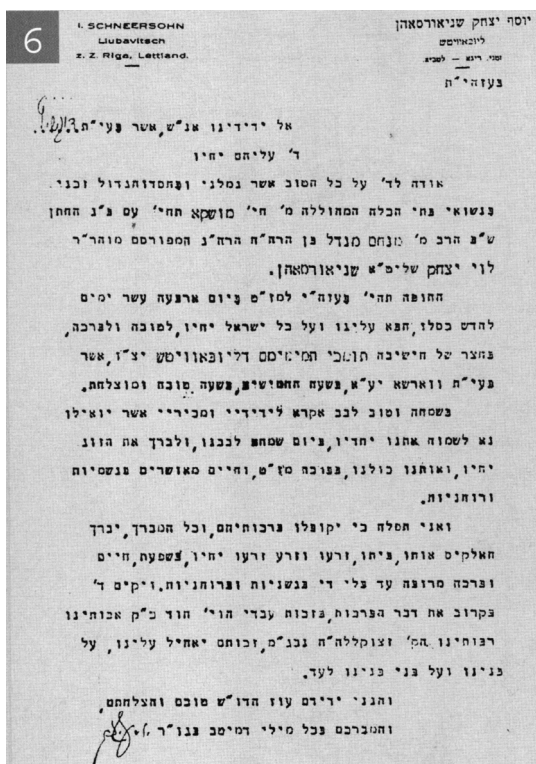
5. נוסח זה בכללותו לקודם¹⁶, למעט שינויים קלים¹⁷. המיוחד בסוג זה הוא שהנוסח כולו מתחילתו לסופו נכתב ע"כ "ק"ק אדמו"ר הרי"צ בעצמו.

יש מקום לומר, שמלכתחילה לא נועד נוסח זה להישלח לנמענים,

16) כולל המילים "גם מרחוק".

17) אחד השינויים הבולטים הוא, ששמו של אבי החתן "לוי יצחק", מופיע כאן בכינוי המפורסם בין החסידים: "לויק". אודות כינוי זה ראה סה"ש תש"נ ח"ב ע' 617 הערה 3, ובשוה"ג שם. שינויים נוספים: כאן נכתב: "בהרה"ג הרה"ח" ואילו בנוסח הקודם (מספר 4): "בן הר"ה הח"ה"ג"; כאן נכתב: "אקרא לידידי ומכירי" ואילו בנוסח הקודם (מספר 4): "אקרא לידידי ומכירי"; כאן נכתב: "בגשמיות וברוחניות" ואילו בנוסח הקודם (מספר 4): "בגשמיות ורוחניות". וזאת בנוסף לכך שהשורות כאן מסודרות באופן שונה וכן שינויים בפיסוק וניקוד.

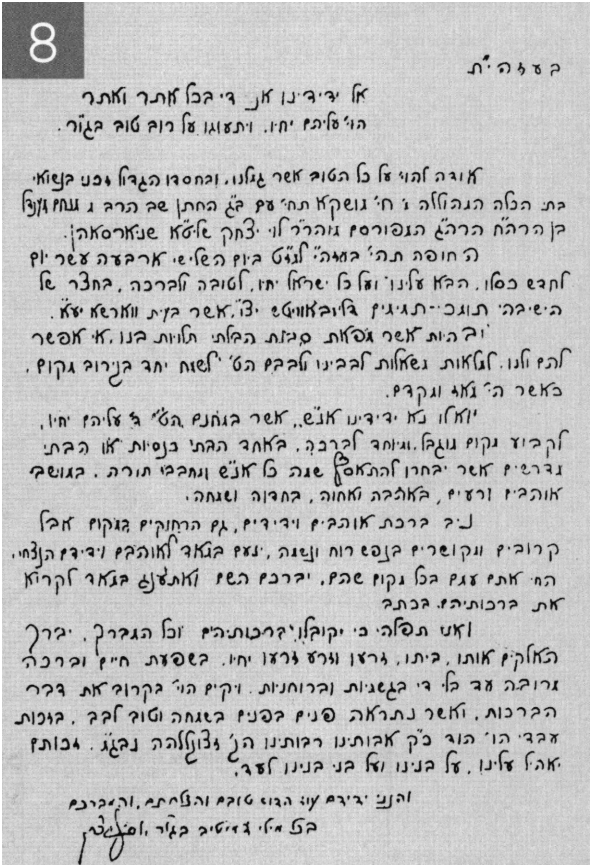
תשורה משמחת נישואין - כ"ז חשוון ה'תשע"ד

וכל כולו נכתב רק כ"טיטה" בשלבי ההכנה לדפוס, ולפני הדפסתו בפועל שינה הרבי הרי"צ כמה פרטים, ונשלח לאחר מכן לנמענים כפי שהוא בנוסח הקודם (מספר 4).

6. נוסח כללי-פרטי שהוקלד במכונת כתיבה ואף הוא פותח בנוסח הקודם "אודה לד' על כל הטוב אשר גמלני". כל טופס ממנו נשלח לאנ"ש שבעיר מסויימת, כאשר בראש המכתב נותר מקום ריק בו מילאו את שם העיר. הזמנה זו נחתמה בחתימת יד קודשו של כ"ק אדמו"ר הרי"צ¹⁸.

18 בנוסח זה ישנם שינויים רבים לגבי הנוסחאות הקודמים. הבולט שבהם הוא שראשי פסקאותיו (למרות ששלושת הפסקאות הראשונות יצורות את המילה "אהב") - אינם משלימים ל"אהבה" (כבמספרים 3, 4, 5 הנ"ל). ואולי מכיון הוא שיהיה בר"ת: **אהבו**, כלשון הכתוב "האמת והשלום אהבו".

8. נוסח זהה בכללותו לקודם, למעט שינויים קלים. אלא שכאן ההזמנה נכתבה כולה בכתב יד סופר מלבד שתי השורות האחרונות ("והנני ידידם עוז וכו'") והחתימה שהן בכתב יד קדשו של הרבי הרי"צ²⁰.

20) אחד השינויים הבולטים בין נוסח זה לקודמו, הוא: שבנוסח הקודם (שבכתי"ק) - הקטע השלישי פותח באות "ב" בהיות, ואילו בנוסח זה (שבכתי"י סופר) - נוספה האות "ו" ובהיות. גם כאן יש מקום לומר, שמלכתחילה לא נועד הנוסח הקודם (מספר 7) להישלח לנמענים, וכל כולו נכתב רק לשם העתקה ע"י הסופר. ואכן לאחר שנעתק ע"י הסופר, הוסיף הרבי הרי"צ על גבי ההזמנה בכתי"ק את שתי השורות האחרונות ("והנני ידידם עוז וכו'") וחתימתו, שלא נראים בצילום שבסוג הקודם (מספר 7).

אליהו דוד הלוי וגאלדא איטא שיחיו לאבנשטיין

9

19

~~שפתה באהלי צדיקים~~
(אסל)

בעוה"שית

אל ידידו אנ"ש די בכל אחר ואחר
הוי עליהם יחי' ויתענגו על רוב טוב בגוי"ר

אודה להוי' על כל הטוב אשר גמלנו, ובחסדו הגדול זכני בנשאי בתי
הכלה המהוללה מי חיי מושקא תחי' עם ב"ג החתן ש"ב הרב מי מנחם
מענדל בן הרב החסיד הרה"ג המפורסם מוה"ר לוי יצחק שליט"א
שינאורסאהן.

החופה תהי' בעוה"שית למו"ט ביום השלישי ארבע עשר יום לחדש
כסלו, הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה יחי', לטובה ולברכה, בחצר של
הישיבה תומכי תמימים דליובאוויטש יצ"ו, אשר בעי"ת ווארשא יע"א.
בהיות אשר מפאת סיבות הבלתי תלויות בנו, אי אפשר להם ולנו
למלאות משאלות לבנינו ולבכם הטי' לשמח יחד בקירוב מקום, כאשר
הי' מאז ומקדם.

יואילו נא ידידו אנ"ש, אשר במתנם הטי' די עליהם יחי', לקבוע מקום
מוגבל ומיוחד לברכה, באחד הבתי כנסיות או בתי מדרשים אשר יבחרו
להתאסף שמה כמושב אוהבים ורעים, באהבה ובאחוה, בחדוה ושמחה.
גיב ברכת אוהבים וידידים, גם הרחוקים במקום אבל קרובים ומקושרים
בנפש רוח ונשמה, יענם במאד לאוהבם ויידם הנצחי, החי אתם עמם
בכל מקום שהם, ירכס הינם, ואתענג במאד לקרוא את ברכותיהם בכתב.
ואני תפלה כי יקובלו ברכותיהם, וכל המברך, יברך האלקים אותו.
ביתו, ורעו ורעו יחי', בשפעת חיים וברכה מרובה עד בלי די בנשמות
וברותנות, ויקים הוי' בקירוב את דברי הברכות, ואשר נתראה פנים בפנים
בשמחה וטוב לבב בזכות עבדי הוי' הוד כ"ק אבותינו רבותינו הקי'
וצוקלה"ה נבג"מ. זכותם יאהיל עלינו, על בנינו ועל בני בנינו לעד.

והגני ידידם עוו הדו"ש טובם והצלחתם
והמברכס בכל מילי דמיטב בגוי"ר

(חי"ס)

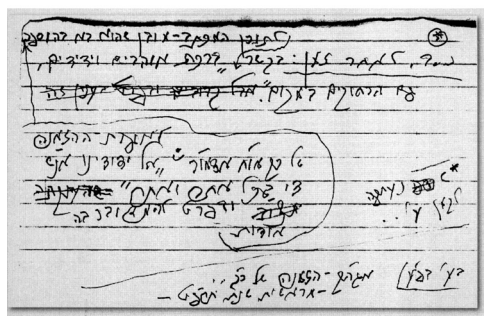
9. נוסח זהה בכללותו לקודם, למעט שינויים קלים²¹. נוסח זה נדפס
בספר התולדות אדמו"ר הרי"צ ח"ד ע' 19²².

21) אחד השינויים הבולטים הוא, שבשני הסוגים הקודמים מופיע בקטע הרביעי ("ויאילו נא
כו") המשפט "יבחרו להתאסף שמה כל אנ"ש ומחבבי תורה, במושב אוהבים ורעים" ואילו
בנוסח זה הושמטו התיבות "כל אנ"ש ומחבבי תורה", ונכתב רק "יבחרו להתאסף שמה במושב
אוהבים ורעים".

ייתכן מאוד והמדובר בטעות המעתיק, אך עדיין צריך בירור בזה, א) מכיון שנוסח זה מופיע
לפנינו עם הגהות כ"ק אד"ש בכתי"ק (וכדלהלן בפנים). ולא העיר כלום על השמטה זו. ב) אולי
נשמטו בכוונה (בנוסח הסופי שנשלח) המילים "כל אנ"ש ומחבבי תורה", כי באותן שנים נקטו
אמצעי זהירות מיוחדים בתוכן הדברים שנשלחו אל מעבר למסך הברזל. ועצ"ע ובידור.

22) בחוברת 'די אידישע היים' נעתק נוסח זה של מכתב ההזמנה, אלא שבשינויים קלים נוספים.
אולם מסתבר שכל שינויים אלו נובעים מהקלדה בלתי מדויקת של המקלד, עיי"ש.

תשורה משמחת נישואין - כ"ז חשוון ה'תשע"ד

באחד השנים הוכן קונטרס לדפוס בו תכננו, כנראה, להדפיס נוסח זה²³. המזכיר הרה"ת ר' יהודה לייב גרונר ציין בראשו שהוא "נוסח ב" מנוסחאות ההזמנות לחתונה, אך כשהובא לרבי להגהה, מחק את האות "ב" וכתב "ג", להורות שזהו הנוסח השלישי, ולא השני. בנוסף לכך העיר הרבי:

נ.ב. לאחר זמן: בקשר לתוכן המכתב - מובן שהוא בא בהוספה לאגרת-ההזמנה של כ"ק מו"ח אדמו"ר* "אל ידידינו אנ"ש די בכל אתר ואתר" ובפרט להמדובר בה אודות "ברכת אוהבים וידידים, גם הרחוקים במקום".

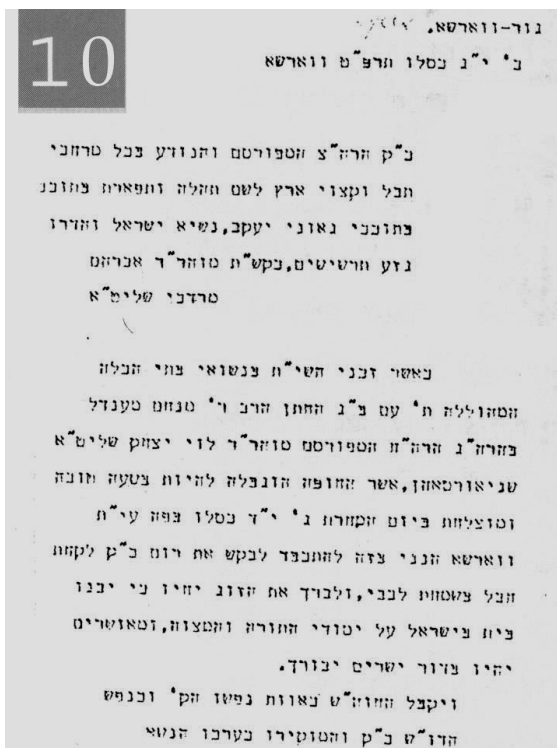
בשולי הגליון הורה הרבי להדפיס "בע" [מוד] בפ"ע אגה"ק-הזמנה של כ"ק . . [אדמו"ר הרי"צ] מראשית שנת תרפ"ט -". כלומר, שיש להדפיס בעמוד בפני עצמו בחוברת את נוסח ההזמנה המפורסמת לחתונה.

לאחר תיבת "אדמו"ר" הנ"ל סימן הרבי כוכב ועל כך העיר: "נעתקה לקמן ע'..". כלומר, שיש לציין באיזה עמוד בחוברת נדפס נוסח ההזמנה המפורסמת.

במשמעות הכותרת "נוסח ג" ניתן לפרש בשני אופנים: א) שהוא הנוסח השלישי לאחר ב' הנוסחאות - מספר 1 ומספר 3 הנ"ל. היינו

²³ תשורה משמחת נישואין של משפחות שפירא-גורארי (סיון תש"ס) ומשם לבית משיח' גליון 280 ע' 19.

אליהו דוד הלוי וגאלדא איטא שיחיו לאבנשטיין

שבאופן כללי זהו נוסח מסוג שונה משני אלו, והרבי מונה ומכנה אותו כ"נוסח ג". (ב) שהוא נוסח ג' מאלו שהוכנו עבור אנ"ש ברוסיה - מספר 7 ומספר 8 הנ"ל²⁴.

10. נוסח הזמנה מיוחד אשר נשלח לאדמו"רים ורבנים בוורשה וסביבותיה. ההזמנה נשלחה מכ"ק אדמו"ר הריי"צ בעת הגיעו לוורשא - ביום שני י"ג כסלו.

הרבי הריי"צ פותח את ההזמנה בשורה ארוכה של תארי כבוד: "כ"ק הרה"צ המפורסם והנודע בכל מרחבי תבל וקצוי ארץ לשם תהלה ותפארת בתוככי גאוני יעקב, נשיא ישראל והדרו, גזע תרשישים, כקש"ת מוה"ר .. שליט"א", ובנוסח ההזמנה מציין הרבי: "אשר החופה הוגבלה להיות .. ביום המחרת".

(24) וראה לעיל במ"ש בהערה 21 ע"ד הזהירות במשלוח מכתבים לרוסיא בעת ההיא.

תשורה משמחת נישואין - כ"ז חשוון ה'תשע"ד

11

ב"ה, ג' ט"ז מ"ח, תרפ"ט
ריגא

כבוד ידידי עוז הנעלה והכי נכבד
ווי"ח אי"א מוהרא"ס יצחק שי

שלום וברכה!

מכתבו מגי' לחדש זה במועדו הגיעני, על דבר שאלתו עניתי לו בטעני ועדיין לא אדע איך הוחלט הדבר, והשי"ת יזמין לו פרנסתו בריחו בנקל ובמנוחה בגוי"ר בפאריז.

דבר המאמר „קנין החיים“ הנני שולח לידידי את העתק האשכנזי (גם האריגינל) אם כי חפצתי להניחו אצלי בין הכתבים שלי, אבל באשר שיש חילוקים בין האריגינל להעתקה עיי"כ הנני שולח גם את האריגינל (ואם יחפצו לשלוח לי האריגינל האשכנזי, חפצי בזה), ועל לשון הקדש אין מאמר זה, אם נדרש לידידי עוד איזה עקזמפלירין יודיעני ואשלח לו אי"ה.

מאד הנני שמח אשר הגי' זמן שהוטב בריאותו ת"ל והשי"ת יחזקתו ויאמצתו וישמח את לבבם בטוב ובנעימים בגוי"ר.

בחסדי השי"ת החלטנו לטובה ולברכה אשר ביום ג' י"ד לחדש כסלו הבע"ל תהי' בעוה"י החתונה של בתנו מ' ח'י' מושקא ת' עס ב"ג מ' מנחם מענדל שי' שניארסן, והחופה תהי' למו"ט בהתצר של השיבה „תומכי תמימים“ דליובאוויטש בווארשא, ואי"ה אשלח לידידי מכי' מיוחד ובילעטין כנהוג, אבל אין אני חפץ לחכות עד אשר יוכתבו ויודפסו והנני ממחר להודיעו מזה, וחתני הרשי"ג שי' נסע לווארשא להשתדל דבר הוויזעס ושאר חענינים. בדעתי בהחלטה בעוה"י כי אנחנו נבוא לווארשא ביום ב' בקר צלחה, וביום ג' תהי' החופה למו"ט, וביום ד' לילה נסע צלחה חזרה לריגא, ואם רק אפשר הדבר אשר ידידי וביתו תי' יבואו צלחה הייתי מבקשם בזה, ולמותר לי להאריך בזה עד כמה גדולה היא התשוקה להתראות בשמחה עם אוהב וידיד נאמן, ואם יבאו צלחה אז הנני מבקש להביא אתם עמם את החפצים שלי הנמצאים בפקדון, והשי"ת יצליח להם בגוי"ר.

מוסג"פ הנני שולח לידידי בחזרה הרעכענונג של הבאנק.

הנני ידו הדוי"ש ומברכו.

למרות שבכללות קיבלו הזמנה זו אישים מאותה קטגוריה (אדמו"רים ורבנים) מצינו גם בזה שינויים קלים בין אחד לשני.

11. מלבד כל אלה, זכו כמה לקבל מהרבי הרי"צ מכתב אישי-פרטי אודות מועד החתונה. המכתב נסוב גם על דברים אחרים, אבל בתוכו מופיע נוסח הזמנה מפורט.

אחד מאלה שקיבל מכתב מסוג זה היה החסיד ר' אלכסנדר סענדר יצחק ריינין, שהתגורר אז בפאריס, ואף הוא מהתאריך "ג' ט"ז מ"ח, תרפ"ט" (תאריך משלוח ההזמנות). במכתבו מוסיף הרבי ומבהיר, אשר בנוסף למכתב זה ישלח לו מכתב מיוחד (כנראה הכוונה

12

הנני מתכבדת להזמין את כבודם לחג חתונת בתי
חיי **מושקא** תחיי עם החתן חרב מ' **מנחם מענדל**
יחי אשר תערך בעזה"שית ביום השלישי ארבעה-עשר
ימים לחדש כסלו הבא בשעה החמישית 27. November
בעיר ווארשא פחצר הישיבה תומכי-חסימים.

נחמה דינה שניאורסאהן.

ל'הזמנה') וכרטיסי כניסה לחתונה: "אי"ה אשלח לידידי מכ' מיוחד
ובילעטין [=כרטיסים] כנהוג, אבל אין אני חפץ לחכות עד אשר
יכתבו ויודפסו והנני מהר להודיעו מזה"²⁵.

12. נוסח הזמנה נוסף היה של אם הכלה - הרבנית נחמה דינה.
בהזמנה זו פונה הרבנית "להזמין את כבודם לחג חתונת בתי",
מציינת את המקום, הזמן והשעה, ובנוסף לכך מוסיפה לציין גם את
התאריך הלוועזי: "27 לנובמבר".

את ציון התאריך למספרם, מצינו רק בנוסח הזמנה זו, ולא בכל
הסוגים הקודמים שהצגנו לעיל.

(25) נדפס באג"ק אדמו"ר הריי"צ חט"ו ע' רעז.

13

כאשר זיכרתי השירה בנסואי ביתי הפעו' המהוללה א' מ' אוסף אתי עם
 ב"ם המגן ש"ך הכי א' אמת אעצו' בן הפנה הכנה המצפונם אלה
 זו. יתכן שזוהי שפילוסופיה, המונח הנהי' בעצמי' להגיש ביום השלישי
 ארבעה עשר אבגש פשו' הקלף, בהחלף של הסיפור מאזני תפואה
 צילום אוטוסיס יצר אשכ בעיה ומרשה יעלה, הנהי' בגו' אגסימא
 כבוד יביבי אשכ יואילי זה זקנה אפי' בשמחה. זיכרתי זה אה
 הליץ ימיו. כי זכרתי ביה בושבאל על יסודי המנוח וההילה, זאש
 מאושבים והי' בפי' עוזב באזכ', בעצמי' הוב' נק' אבואי' כבואי' את
 זלמלאהי' זכרתי זיכרתי על פי שיהי' ב' על יום ימיו.

13. נוסח הזמנה נוסף, כולו בכת"ק של הרבי הרי"צ, זהה ברובו לנוסחאות הראשונים (מספרים 1 ו-2)²⁶.

נוסח זה היה ככל הנראה מהדורה ראשונה לנוסחאות אלו (1 ו-2), אבל לא נשלח בפועל. בצילום שלפנינו לא מופיע הפתיחה (תאריך ושם הנמען (או תוארי פניה "כבוד וכו'")) והסיום ("הדו"ש ומברכו" וחת"ק).

26 ניתן להבחין בשינויים הבאים: בנוסח שבמספר 1: "חבל טוב בשמחתינו", ואילו כאן (וכן בנוסח שבמספר 2): "חבל בשמחתינו"; בנוסח שבמספר 1 (וכן בנוסח שבמספר 2): "מאושרים יהיו בדור ישרים יבורך", ואילו כאן: "ואשר מאושרים יהיו בכל טוב" (ונשמטו המילים "בדור ישרים יבורך").

14

ממכתב אבי החתן הגה"ק רבי לוי יצחק שניאורסאהן:

מכתבי הזמנה השננו להרפים, רק במשך זמן מועט קודם החתונה, ולא הספקנו לשלוח לכל מכירנו במקומות אחרים (והרבה אדרעסין לא ידענו). ואפילו בפה גופא, לא שלחנו הרבה כ"כ מפני קוצר הזמן וכדומה. ועכ"ז בליל החתונה היתה דירתנו מלאה אנשים בפועל מפה לפה (ואם היתה הדירה גדולה יותר, היו בכפלי כפלים).

ממכתב דוד החתן רבי שמואל שניאורסאהן:

ואנחנו באחת החלטנו שלא יהי שום הנבלות ושנשתף לשמחתנו את קרובינו ואוהבינו. לדאבונינו לא כל הקרובים קבלו את ההזמנות אשר שלחו להם הוריהם שיחיו, כי ע"י הפוסטא נמסרו להם באיחור זמן, ואפשר גם זו לטובה, כי אם הי' באים כל הקרואים לא הי' מקום להם כלל, כי בלאו הכי לא הי' מקום להכיל את כל הקרואים והרבה עמדו צפופים ומשתחויים, אבל קבלו זה בשמחה רבה ולא אמר אדם צר לי המקום.

14. סוג הזמנה נוסף נשלח בקשר לחתונה זו. למרות שלא הגיע לידינו שום צילום ואף את נוסחו איננו יודעים, מכל מקום מעדויות שונות, חלקם מכלי ראשון, אנו למדים על קיומו. המדובר בהזמנות ששלחו הורי החתן במקום מגוריהם יקטרינוסלב:

הורי החתן - הגאון הקדוש רבי לוי יצחק וזוגתו הרבנית חנה - שנבצר מהם להשתתף בחתונת בנם הבכור חגגו בחגיגה גדולה את יום החתונה, כאשר לפני כן שלחו הזמנות לכל ידידיהם, מכריהם וראשי הקהילה ביקטרינוסלב וסביבותיה.

בראי העיתונות

חתונת הרבי על כל חלקיה התקיימה כיאה למשפחת הנשיאים ברוב פאר והדר בכמות ובאיכות. מטבע הדברים משך הדבר את תשומת ליבם של העיתונאים שעקבו בדריכות אחר הנעשה.

בפרק שלפנינו נביא צילום של כמה קטעי עיתונות, ממה שהתפרסם בשעתו בעיר וורשה עצמה (בה נערכה החתונה) ואף מחוצה לה.

.

מחובתינו להבהיר: כדרכה של עיתונות, פרטים רבים המתפרסמים בה גובלים באי-דיוק ולפעמים אף אינם תואמים את המציאות.

על מנת לדעת את אשר אירע בפועל יש ללמוד ממקורות אחרים, כמו יומנים שנכתבו בשעתו על-ידי מי שהשתתף בחתונה בגופו (ובפרט חסידים שמשתדלים לדייק בדברי או מעשי הרבי), מתוך אגרות קודש שנכתבו על ידי הרבי בעצמו, וכדומה. אולם, לא מן הנמנע שפרטים מסויימים שאכן ארעו, התפרסמו בשעתו בכתבי עת (והם העדות היחידה לכך). לכן יהיה זה מעניין לעלעל בגזרי העיתונים מן התקופה ההיא. זאת בנוסף לרושם הכללי שעולה מהקריאה בהם, שחתונה זו היתה לשיחת היום בין יהודי פולין ויהודי לטביה במשך ימים רבים.

1

”נייער פרייטיק“ (ריגא, כ”ו חשוון תרפ”ט):

הרבי מליובאוויטש נוסע לזרשה לחתונה בתו

**כבר נשכרו עשרה חדרים עבור הרבי, במלון “אירופיסקי”
• ההכנות בחוגי החסידים לקבלת פני הרבי.**

בוורשה היהודית תהיה בימים הקרובים “סנסציה” שאינה קטנה כלל: הרבי מליובאוויטש, ר’ יוסף יצחק שניאורסאן, מגיע לוורשה ביום רביעי ראש חודש כסלו, שם יוליך לחופה את בתו בת ה-17.

המחותן של הרבי מליובאוויטש הוא רבה של יקטרינוסלב, הרב שניאורסאהן (קרוב משפחה של הרבי מליובאוויטש). החתונה נערכת בוורשה משום שלפי הנהוג בחצר ליובאוויטש, תלמידי הישיבה צריכים להיות מוזמנים לכל חתונה. היות וכיום קיימים ישיבה אחת בארץ ישראל וישיבה נוספת בוורשה, ולארץ ישראל קשה לנסוע, מוכרחת החתונה להתקיים בוורשה.

כבר ביום ראשון הגיעו לוורשה שליחים מיוחדים, ששכרו עשרה חדרים במלון “אירופיסקי” לרבי ולמחותן.

את חסידיו יקבל הרבי בישיבה ברחוב מלאווסקא. החתונה תתקיים ביום שלישי י”ד כסלו, בשני מקומות בו-זמנית: ברחוב פרנצישקאנער 13 - מיוחד לנשים ולמשפחה הקרובה ביותר, ובישיבה ברחוב מלאווסקא יהיו החסידים.

מיד למחרת החתונה חוזר הרבי לריגא לשמחה המסורתית, הנערכת מדי שנה בשנה ב”חצר ליובאוויטש” בי”ט כסלו (ביום זה שחררו פעם את זקן-זקיננו, ה”רב”, ממאסרו במוסקבה).

ליובאוויטשער רבי פארט קיין וואר- שע אף דער התונה פון זיין מאכטער.

שוין אָפּגעדינגען פארן רבין 10 צימערן אין האמעל אייראָפּייסקי —
די פּאַרזאָניאָנען אין די חסידישע קרייזן אונזונזעמען דעם רבין.

אונזעמען ווינע חסידים וועט ער
אין דער ישיבה אף מלאחסקא. די
חתונה וועט פאָרקומען דינסטיק י"ד
בסלו בלייבזייטיק אף צוויי ערשער: אף
פראנציישקאנער 18 וועט זיין בא-
שטימט ספעציעל פאר פרויען און דער
נאָענטער משפחה, און אין דער
ישיבה אף מלאחסקע וועלן זיך געפינען
די חסידים.

באלד צומאָרגנס נאָך דער חתונה
פאָרט דער רבי קיין רינע צו דער
מאָרזיאָנעלער שטחה, וואָס קומט
פאָר אין ליובאוויטשער הויף יע-
דער יאָר י"ט בסלו, (אין דאָזיקן מאָג
האָט מען אסאָל זיין עלטער = זיידן,
דעם רב). פאָרזייט פון דער הפיטה אין
מאָסקווע.

די חופה וועט פאָרקומען אָפּן הויף
פון דער ישיבה.

דאָס אָנקומען פון ליובאוויטשער רבין
קיין וואַרשע ווערט ערוואַרט אין די
חסידישע קרייזן פון גאַנצן לאַנד מיט
גרויס אינטערעס עס ווערן געמאכט
גרויסע פאָרבערייטונגען צו אַ פּיערלעכען
קבלת-פנים.

דאָס אידישע וואַרשע וועט האָבן אין
די נאָענטסטע טעג נאָך ניט קיין קליי-
נע סענסאציע: דער ליובאוויטשער רבי,
די יצחק יוסף שניאורסאָן, קומט מיט-
חאָך ר"ח בסלו קיין וואַרשע, וואו ער
וועט פירן צו דער חופה זיין 17 יאָר-
קע מאַכער.

דער מחותן פון ליובאוויטשער רבין
איז דער יעקאָבעריאָסלאָווער רב הרב
שניאורסאָן (8 קרוכ פון ליובאוויטשער
רבין). די חתונה קומט פאָר אין וואַרשע
צוליב דעם וואָס לויט דער טראַדיציע
פון ליובאוויטשער הויף, טון אף יע-
דער חתונה ווערן פאַרבעטן די חלמידים
פון דער ליובאוויטשער ישיבה. אזוי ווי
היינטיקן מאָג איז פאַראַן בלויז אין
ליובאוויטשער ישיבה אין ארץ-ישראל
און א צווייטע אין וואַרשע אין
אזוי ווי קיין ארץ-ישראל איז שווער
צו פאַרן טון די חתונה פאָרקומען אין
וואַרשע.

וונטיק ווינען שוין קיין וואַרשע
געקומען ספעציעלע שלוחים וועלכע
האָבן אָפּגעדינגען 10 צימערן אין האַר-
טעל אייראָפּייסקי פאַרן רבין און זיין
מחנה.

החופה תיערך בחצר הישיבה.

בחוגי החסידים שברחבי המדינה, מצפים בעניין רב לבואו של הרבי מליובאוויטש לוורשה. נערכות הכנות מרובות לקבלת פנים חגיגית.

2

”פרימארגן” (ריגא, כסלו תרפ”ט):

מבעוד מועד דאג הרבי הריי”צ לפרסם מודעה בעיתונות על סעודה מיוחדת בה יוכלו כל דיכפין להשתתף - סעודה זו נקראת בשם ”סעודת עניים”. [אודות סעודה זו ראה גם שיחת ש”פ תצא תנש”א (סה”ש תנש”א ח”ב ע’ 808). וראה נטעי גבריא אל הלכות נישואין פרק ד ס”ג: ”הרבה נוהגים יום או יומיים לפני החתונה לעשות סעודה לעניים, וקורין לסעודה זו ארימע חתונה”. ועיי”ש בהערותיו מקורות וטעם למנהג זה].

וזו לשון המודעה:

הרבי מליובאוויטש

מודיע אשר לכבוד חתונת בתו,

שתתקיים ביום שלישי 27 בנובמבר שנה זו

הוא יגיש ביום ראשון וביום שני

ארוחת צהריים חנים

במטבח העממי רח’ מארשטאל 18

דער ליובאוויטשער רבי

מעלדעם, אז לכבוד די חתונה פון זיין מאַכטער,

וועלכע וועט זיין דינשטיק דעם 27 נאָאָפּר ה. י.

ניש ער וונטיק און מאַנטיק און זיט זיט

מיטיקן, אין פאלקס-קוך מארשטאל-ג. 18.

3

"היינט" (וורשה, י"ד כסלו תרפ"ט):

הרבי מליובאוויטש בוורשה

עם הרכבת הריגאית המהירה הגיע אתמול בשעה 7 בבוקר הרבי מליובאוויטש, הרב ר' יוסף יצחק שניאורסאן, שיוליך היום, יום שלישי, את בתו לחופה.

לקבל את פניו הגיעו החל מהשעה 6 בבוקר 300 בחורים מתלמידי ישיבת ליובאוויטש בוורשה (מלאוסקא 7), כמה רבנים וקהל רב מחסידי ליובאוויטש.

יחד עם הרבי מליובאוויטש הגיעו מריגה גם החתן; חתנו של הרבי הר"ר שמריהו גורארי שכבר הגיע לוורשה לפני ימים אחדים; אמו של הרבי, שתי בנותיו וכד. גם הגיעו כמה עשרות חסידים מריגה וקהל

דער ליבאוויטשער רבי אין ווארשא

א גרויסע צאָהל ליובאוויטשער חסידים פון די קרעסען. דער כבלת-פנים אין צה"ל געזאגטן אויפ'ן ליובאוויטשער שמויער, אָהן „שלום-נעהמען"; דער גרויסער עולם האט געכילדערט א „קייט" און ארויבענע לָאָזם דעם רבי'ן מיט זיין פאמיליע. אויף צוגעדרויבע אויפ'מאָכעלען אין דער רבי מיט זיינע סגורים פערטאָהרען אין דעם העלע „קראַקעוויכין" אויף בעלאָר-סטאָט. דער חתן אין פערטאָהרען אין א צווייטען האָפּעל. דעם חתנים פאָטער, דער יעקאָבער-ינגלסלאָוער רב, הרב ר' ליי יצחק שניאורסאָן, האָט נישט געקאָנט קומען אויף דער חתונה.

די חתונה וועט פאָרקומען אין לעאָפּל פון דער ליובאוויטשער ישיבה און אויך אין זאל אויף פּאַנסקאָ 35. די חופה וועט פאָרקומען 5 ג. ס. אין דער ישיבה.

מיט'ן רינער שגעלעגט אין געכמען 7 אינדערפיה אָנגעקומען קיין ווארשא דער ליובאוויטשער רבי, הרב ר' יצחק יוסף שניאורסאָן, וועלכער פיהרט היינט, דינ-ספּאַן, זיין מאָכער צו דער חופה.

מקבלי-פנים זיין דעם רבי'ן זענען שוין פון 6 אַזיינער געקומען אויפ'ן פערטאָן 300 בחורים פון דער ליובאוויטשער ישיבה אין ווארשא (מלאָוסקאָ 7), עס ליכט רבנים און א גרויסע צאָהל ליובאוויטשער חסידים.

צוגאמען ספ'ן ליובאוויטשער רבי'ן זענען אויך געקומען פון ריז'ן: דער חתן, דעם רבי'נס איידעם, הרב ר' שמריהו גורארי, וועלכער איז שוין מיט עפליכע טעג צוריק געקומען קיין ווארשא, דעם רבי'נס מופער און צוויי מעכטער מיט צווייניגעלע. עס זענען אויך אָנגעקומען עפליכע צעהנדליג חסידים פון ריגא און

אליהו דוד הלוי וגאלדא איטא שיחיו לאבנשטיין

גדול של חסידי ליובאוויטש. הקבלת פנים היתה כמנהג ליובאוויטש בלי "נטילת שלום". הקהל הגדול יצר חומה אנושית ושביל למעבר לרבי ומשפחתו.

למכוניות שהוכנו מראש נכנסו הרבי ומקורביו ונסעו למלון קראקאווסקי שברחוב בילאנסקא. החתן עצמו נסע למלון אחר. אביו של החתן, רב העיר יקטרינוסלב, הרב ר' לוי יצחק שניאורסאהן לא יכל לבוא לחתונה.

החתונה תערך במתחם ישיבת ליובאוויטש וגם באולם שברחוב פנסקה 35. החופה תערך בשעה 5 אחה"צ בישיבה.

4

(וורשה, י"ד כסלו תרפ"ט):

הרבי מליובאוויטש שליט"א בוורשה

עם הרכבת המהירה שהגיעה אתמול בשעה 7 בבוקר לתחנת הרכבת המרכזית בוורשה, נסע הרבי מליובאוויטש שמחתן היום, יום שלישי, את בתו בוורשה.

לקבל את פני הרבי הגיעו כל 300 הבחורים תלמידי ישיבת ליובאוויטש בוורשה (מלאווסקא 7), כמה רבנים וקהל רב מחסידי ליובאוויטש. לפני בואה של הרכבת מריגה, הגיע עם הרכבת שבאה מרומניה ומופיעה בשעה 6 וחצי בבוקר, חותנו של הרבי מקישינוב ר' אברהם שניאורסאהן. יחד עם הרבי מליובאוויטש הגיעו מריגה גם החתן ומשפחתו של הרבי. גם הגיעו כמה עשרות חסידים מריגה וקהל גדול של חסידי ליובאוויטש.

למכוניות שהוכנו מראש נכנסו הרבי ומקורביו ונסעו למלון קראקאווסקי שברחוב בילאנסקא. החתן עצמו נסע למלון אחר.

דער ליובאוויטשער רבי שליט"א אין וואַרשא.

ריגא און אַ גרויסע צאָהל ליובאוויטשער חסידים פון די קרעסען.

אויף צוגעגרייטע אויטאָמאָבילען איז דער רבי מיט זיינע מקורבים פערפֿהרען אין האָטעל קרע קאָוסקי אויף בייבלאָנסקא גאָס. דער חתן איז פערפֿהרען אין אַ צווייטען האָטעל. דעם חתנים פאטער, דער יעקאָטערינאָפּאָלעווער רב הרב ר' לוי יצחק שניאורסאָן שליט"א האָט ניטש געקענט קומען אויף דער סהונה.

די חתונה העט, פֿאַרקומען אין אַקטאָב פון דער ליובאוויטשער י יבה זון אויף אין זעל אױף מאָנסקא 35. די חופה וועט פֿאַרקומען היינט דינסטיג טאָג 5 נ. ה. זױן דער ישיבה, וואו זעלע חדרים זענען צוליצט דער חתונה ניי אויסגאָנגעלע בעלז'ע רבן. עס ווערט ערוואַרט דאָס אַנקומען פון אַ גרויסען פּוֹלם סיי הון לענד און סיי פון אויסלאַנד.

מיט'ן ריגער טעלעגראַף, וועלכער איז געקומען 7 הין דערפֿריה אנגעקומען אויפֿן וואַרשאָווער הייפֿט-וואַקאָזאַל איז געקומען צופֿהרען דער לוי-ליובאוויטשער רבי שליט"א, וועלכער מאַכט היינט דינסטאָג חתונה זיין סאכטער אין וואַרשא.

מקבל-פנים-זיין דעם רבי'ן זענען געקומען צופֿ'ן פּערפֿן אַלע 300 בחורים פון דער ליובאַ-וויטשער ישיבה אין וואַרשא (פֿאַקאָוסקע 7), אַט-ליכע רבנים און אַ גרויסע צאָהל ליובאוויטשער חסידים. פֿאַר'ן אַנקומען פון ריגער צוג איז מיט'ן ליובאוויטשער צוג, וועלכער קומט קיין וואַרשא 6 מיט 50 פֿריה זאָנגעקומען פון קיינעמער דעם רבי'ס פֿווער ר' אברהם שניאורסאָן, אַוועקען מיט'ן לוי-ליובאוויטשער רבי'ן זענען אויך געקומען פון ריגא: דער חתן, זיין דעם רבי'ס משפּחה. עס זענען ציך אָנגעקומען עטליכע אַנדערע חסידים פון

אביו של החתן, רב העיר יקטרינוסלב, הרב ר' לוי יצחק שניאורסאהן שליט"א לא יכל לבוא לחתונה.

החתונה תערך במתחם ישיבת ליובאוויטש וגם באולם שברחוב פנסקה 35. החופה תערך, היום יום שלישי בשעה 5 אחה"צ, בחדרים שלכבוד החתונה נצבעו מחדש. מצפים לבואו של קהל גדול הן מקומי והן מחוץ למדינה.

5

"מומנט" (וורשה, י"ד כסלו תרפ"ט):

הרבי מליובאוויטש בוורשה

עם הרכבת הריגאית המהירה שהגיעה אתמול בבוקר לתחנת הרכבת המרכזית בוורשה, נסע הרבי מליובאוויטש, הרב ר' יוסף יצחק שניאורסאהן, שמולך היום, יום שלישי, את בתו לחופה.

דער ליובאוויטשער רבי אין ווא-שא

(א) סיון ריבער שבע-עונד, תשל"ב, וואסער
 אין נעכטן אינרשטערין אונטערשטע
 און וואס וואסערער וואסער וואסער
 נעכטן צווארער רער ליובאוויטשער
 רב, הרב ר' יצחק זימל שניאורסאן, העל
 כער וואס היינטיגן דינסטאג ווי ס'הייבט
 שער צו רער חתונה.
 ס'הייבט-אויס ווי דעם רבין זענען שוין
 פון 6 און זייער נעכטן און און שער
 זעל 300 בחורים פון רער ליובאוויטשער
 ישיבה אין וואסער (שלישטאג, 7), עט-
 ליבער רביס און אן גרויסע צעלל ליובאו-
 וויטשער חסידים. שוין די קענישע רער

נער זונ אין סיון רוסנישע צונג, וואס
 כער טעם קיין וואסער 6 פון 50 פריש
 אונטערשטע פון קיינער דעם רבי'ס
 שווער ר' אברהם שניאורסאן. צווארער
 ס'הייבט ליובאוויטשער רבין זענען און צו
 טעם פון וואס רער חתונה רעם רבי'ס
 אירעם רב ר' שמואל גוראריי, העל-
 כער אין שוין ס'הייבט טעם צוויי נע-
 ליכטן פון וואסער, דעם רבי'ס שווער
 אין צוויי. עכטער ס'הייבט צוויינעקל. עס
 זענען איר אונטערשטע עטליכע צענדליג
 חסידים פון וואס און אן גרויסע צעלל לוי-
 באוויטשער חסידים פון די קענישע רער

פארהינגער אין צווענגען און ליובאו-
 וויטשער שמויער, און, שלום-געלטען!
 דער גרויסער עולם רעם נעליכע און
 פריש און צוויינעקלעך רעם רבין ס'הייבט
 ווי ס'הייבט.
 איר צוויינעקלעך אונטערשטען אין
 דער רבין ס'הייבט ווינע ס'הייבט שווערער
 אין וואסער, וואסערסאן איר בילעטן
 ס'הייבט נאם. דער חתונה אין שווערער
 א צוויינעקלעך. דעם חתונה שווער,
 דער עטליכע ליובאוויטשער רב ר' לוי
 יצחק שניאורסאן רעם נעם נעכטן פון

ס'הייבט איר רער חתונה
 די חתונה רעם, ווי עס אין שוין נעכטן
 נעכטן און רער ליובאוויטשער ישיבה און
 איר אין זעל איר פאנסטא 25, די חתונה
 רעם פרישטען היינטיגן דינסטאג, 7.
 אין דער ישיבה, וואס זעל חסידים זע-
 נען צויער רער חתונה ניי אונטערשטע
 נעכטען. עס וואס ערוארפ רעם און
 ס'הייבט אן אן גרויסע עולם פון לאנד און
 פון אונטערשטען.

לקבל את פניו הגיעו כבר מהשעה 6 בבוקר כל 300 הבחורים תלמידי ישיבת ליובאוויטש בוורשה (מלאווסקא 7), כמה רבנים וקהל רב מחסידי ליובאוויטש. לפני בואה של הרכבת מריגה, הגיע עם הרכבת שבאה מרומניה ומופיעה בשעה 6 וחצי בבוקר, חותנו של הרבי מקישינוב ר' אברהם שניאורסאהן. יחד עם הרבי מליובאוויטש הגיעו מריגה גם החתן; חתנו של הרבי הר"ר שמריה גורארי שכבר הגיע לוורשה לפני ימים אחדים; אמו של הרבי, שתי בנותיו ונכד. גם הגיעו כמה עשרות חסידים מריגה וקהל גדול של חסידי ליובאוויטש. הקבלת פנים היתה כמנהג ליובאוויטש בלי "נטילת שלום". הקהל הגדול יצר חומה אנושית ושביל למעבר הרבי עם משפחתו.

למכוניות שהוכנו מראש נכנסו הרבי ומקורביו ונסעו למלון קראקאווסקי שברחוב בילאנסקא. החתן עצמו נסע למלון אחר. אביו של החתן, רב העיר יקטרינוסלב, הרב ר' לוי יצחק שניאורסאהן לא יכל לבוא לחתונה.

החתונה תערך, כפי שכבר נדפס ב'ממונט', במתחם ישיבת ליובאוויטש וגם באולם שברחוב פנסקה 35. החופה תערך היום יום שלישי בשעה 5 אחה"צ, בחדרים שלכבוד החתונה נצבעו כולם מחדש. מצפים לבואו של קהל גדול הן מקומי והן מחוץ למדינה.

6

"היינט" (וורשה, ט"ז כסלו תרפ"ט):

החתונה הגדולה של בת הרבי מליובאוויטש עם בנו של הרב מיקטרינוסלב

חתונת בתו של הרבי מליובאוויטש עם בנו של הרב מיקטרינוסלב משכה אליה ביום שלישי כמה אלפי איש.

החל מהשעה שלוש בצהריים החלו המונים לזרום אל בנין הישיבה (מלאוסקא 7) היכן שהחופה אמורה להיערך, אולם, הורשו להיכנס רק בעלי כרטיסים מיוחדים בלבד. יתר הקהל הגדול נותר לעמוד על גבי מדרגות הכניסה ובחצר הישיבה.

הצפיפות על גבי המדרגות היתה גדולה כל-כך עד שהמחותנים לא יכלו לעלות. משום כך נאלצו לנעול את הדלתות, עד שהגיעו כוחות גדולים יותר של משטרה שפינו את החצר ושוב החלו להכניס רק את בעלי הכרטיסים.

בשעה שש הגיע הרבי מליובאוויטש בליווי חתנו הרב ר' שמריהו גור-אריה; האדמו"ר מראדזין; האדמו"ר מזלטופלנא; האדמו"ר מנובמינסק; הרב של פיאטרקוב; הרב מנחם זמבא ועוד. כעבור כמה דקות הגיע גם החתן. בחור גבוה, עם פנים סימפטיות וזקן שחור.

לרבי ולבנו הוכנו חדרים נפרדים. כעבור כמה דקות הרבי והחתן נכנסים לאולם. על השולחן הונחו עוגות טורט וחלה, אבל איש לא טעם מהן. הרבי אמר לפני הקהל תורה. בסיום הוא מתחיל לנגן ניגון חב"די והקהל תיכף מצטרף לשירה.

בשעה שש וחצי הגיעה הכלה במכונית מקושטת בפרחים, היא

תשורה משמחת נישואין - כ"ז חשוון ה'תשע"ד

החתן מענדל שניאורסון הוא בן 25 וסיים בברלין פקולטה לפילוסופיה. הכלה מוסיא כמעט באותו גיל וגם לה יש תואר אקדמאי גבוה.

•

מלבד האורחים שהגיעו מריגא ומרחבי פולין הגיעו גם כמה עשרות אורחים מברלין, פריז ועוד מקומות.

•

בגלל הצפיפות היה ערב 'מהנה' לחבורת הגנבים שבעת החופה "עבדו" באנרגיה מירבית.

בין היתר גנבו כסף ומסמכים מה' מ. רוטשטיין (מארשאלקאווסקא 140); מה' לעוויט (נאלעווקי 7); מהרב מדאקשיץ הרב שיינין ואחרים. גנב אחד נתפס באמצע עבודתו והוא נלקח לתחנת המשטרה.

7

"מומנט" (וורשה, כסלו תרפ"ט)

חתונה הב' דית שמחה רבת-רושם בישיבת ליובאוויטש

בכל הקהל החסידי הגדול לא נמצא אף שטריימל
• שורת אדמו"רים ורבני פולין בחתונה

בישיבת ליובאוויטש המקומית נחגגה ביום שלישי חתונת הרבי מליובאוויטש רבי יוסף יצחק שניאורסאהן שהוביל את בתו מוסיא לחופה. החתן מענדל שניאורסאהן (גם הוא משושלת ליובאוויטש)

תשורה משמחת נישואין - כ"ז חשוון ה'תשע"ד

בגובה בינוני, עם פנים עדינות ואלגנטיות, חבוש במגבעת שחורה, קפוטה של משי, חולצה לבנה עם עניבה שחורה.

הרבי והחתן יושבים בשולחן הכבוד והרבי אומר בקול רם מאמר חסידות ארוך, בתוכן ענינו של "קבלת פנים". לאחר המאמר שר הקהל ניגוני חב"ד.

בשעה שבע הגיעה במכונית מקושטת בפרחים הכלה לבושה בבגדי משי.

כיסוי פני הכלה התקיים בלי שום טקסיות. בלי בדחן ובלי תזמורת. רק כשהובילו את הכלה תחת החופה ניגנו הכלי-זמר כמה ניגוני חב"ד. החופה התקיימה בחצר שהוארה באופן מיוחד עם הרבה נורות חשמל. את הברכות אמר הרבי מליובאוויטש שאף היה המסדר קידושין. את הכתובה קרא האדמו"ר מראדזין.

בעת החופה כשהיה דוחק נוראי, 'עבדו' הכייסים קשה לגנוב ארנקים. הם גנבו ארנק עם כסף ומסמכים מה' רודנשטיין, ומאחד לעוויט ומעוד.

בשעה 9 נסעו קהל האורחים בכלי רכב לאולם שברחוב פאנסקא 35 היכן שנערכת הסעודה.

עד ליום שלישי בערב הגיעו 1300 מברקים בערך. רובם היו לנמען "רבי שניאורסאהן, וורשה".

בחתונה המרשימה של הרבי מליובאוויטש נערכה גניבה שהותירה רושם רע על האורחים. בעת שחזרו מהחופה שלפו הגנבים את התיק מחותנו של הרבי שהגיע במיוחד מקישינוב. בתיק היו סכום כסף גדול וגם "דורון דרשה" שהביא איתו לחתונה - כתבי יד מהבעל שם טוב ומ"הרב".

בסעודה שנערכה באולם ווייסמאנס שברחוב פאנסקא 35 השתתפו גם הרבנים: הרב קאנאל, הרב פייזגער, הרב שניאורסאהן מקראקא, הרב מווייליק, הרב מאלהין, הרב מפאסטאוו. תחילה נערכו

”שולחנות מלוחים”, וזה נמשך עד השעה 12. אז יצא הרבי לאולם וחילק לתלמידי הישיבה משקה. הקהל שר ורקד עד השעה 1, לאחר מכן אמר הרבי מאמר ובסיומו נטל הקהל את ידיו לסעודה שנמשכה עד אור הבוקר.

8

”דער מארגען” (ניו יורק, כסלו תרפ”ט)

גנבה בחתונת בתו של הרבי מליובאוויטש

וורשה (באמצעות כתבנו האירופאי בלונדון). יום חמישי.

הקהילה החסידית המקומית רועשת כעת על הגנבה שנעשתה פה בוורשה בעת חתונת בתו של הרבי מליובאוויטש.

חותנו של הרבי מקישינוב הביא איתו 'דורון דרשה' כתב-יד נדיר מהבעל שם טוב. כתב יד זה נגנב ממנו ועד עתה עוד לא נמצא הגנב.

9

”מומנט” (וורשה, ט”ו כסלו תרפ”ט):

החתונה של בתו של הרבי מליובאוויטש

אתמול נחגגה חתונת בתו של הרבי מליובאוויטש. הרחובות שמסביב היו מלאים באנשים. על הסדר שמרו קבוצות גדולות של שוטרים. במשך כל שעות הערב נסעו הלוח ושוב מכוניות שהביאו אדמו”רים, רבנים וחסידים. בתוך האולם הסבו בין השאר האדמו”רים מראדזין, זלאטופול, נובומינסק, הרב מפיאטרקוב, ועוד.

בשעה 6 הגיע הרבי מליובאוויטש וכעבור 5 דקות הופיע החתן, צעיר, גבוה, אינטלגנטי, חבוש במגבעת רכה. בשעה 6 ועשרה נכנס הרבי לאולם הגדול ואמר מאמר שנמשך למעלה מחצי שעה. בשעה 6 וחצי הגיעה הכלה במכונית מקושטת בפרחים ותיכף נערכה החופה.

די תתונה פון ליובאוויטשער רבינס טאכטער.

<p>8 א זיינער איז אָנגעקומען דער לוי. באויטשער רבי, אין 5 מינוט אַרום אין אָנגעקומען דער חתן, אַ הויכער יונגער. סאָן מיט אַניאָנסעליגעס פנים אָנע- פּהון אין אַ ווייכען קאַפּעלייט. 10 מיט נוס נאָך 8 איז דער רבי אַרײַן אין גרוי- סען זאָל און געזאָגט אַ כאַסד, זאָס האַט געדויערט העכער אַ האַלבע טעה. האַלב 7 איז אָנגעקומען די בלח אין אַני- אויטש צעציהרס מיט בלומען און באַלד איז אָנגעקומען די חופּה.</p>	<p>נעכטען איז אָנגעקומען די חתונה פון ליובאוויטשער רבינס טאכטער. די אַרוםגען נאָמען זענען געזען פול מיט מענשען. די אָרדנע האָט געהיט אַ נאָך דע פּלומען פּאַליצייאָנען. אַ נאָכזען. באָכסימאָל זענען פּער אָנגעפּאָרען אוי מאָס און דראַקעס מיט רביים, רבנים און חסידים. אין זאָל נעמינען זיך צוהיי- טען אָנדערע די רביים פון ראַדזין, זאָס טאָפּאָל, נאָוואָסינסק, דער פּיאַטראָווער רב שפּירא א. א.</p>
---	---

10

“סיבוניה” (כסלו תרפ“ט):

חתונת בתו של הרבי מליובאוויטש

כבר פורסמה הידיעה ב“סיבוניה” שהאיש המאוד פופולרי בחוגי היהדות האורתודוקסית - שהגיע בשנה האחרונה להתגורר בריגא - הרבי מליובאוויטש חיתן זה עתה את בתו השניה.

החתונה התקיימה בוורשה ולסיבה זו נסע לשם הרבי מליובאוויטש.

חתונת בתו של הרבי, מוסיא שניאורסאהן, היתה עבור הקהילה היהודית בוורשה מאורע רב רושם שאליו נהרו הרבה מחסידיו של הרבי. לא רק מערי פולין עצמה הגיעו המונים לחתונה אלא אף מפריז, ברלין וריגא.

עוד לפני החתונה נערכה “סעודת עניים” למאות בחורי הישיבה, שהסתיימה בשירים וריקודים כפי המסורת החב“דית.

ביום החתונה החל משעות הבוקר המוקדמות החלו לנהור הרבה סקרנים לחצר הישיבה, היכן שהחופה צריכה להיערך.

עשרות שוטרים ואיתם עוזרים מתלמידי הישיבה הצליחו בקושי רב להשליט סדר.

המוזמנים התאספו לקומה הראשונה של הישיבה. האולמות הגדולים היו מלאי אורחים. כולם הגיעו בלבושים חגיגיים והמבוגרים בלטו בלבושים החסידי המסורתי.

סמוך לשעה שש הגיע החתן מענדל שניאורסון בן רבה של יקטרינוסלב וקרוב משפחה של הרבי. בחור בעל מראה צעיר ואצילי שלמד כימיה ופלוסופיה בברלין. לאחר מכן הגיעה הכלה שהיתה לבושה בצורה יפה ואלגנטית.

Свадьба дочери любавичского равви.

На днях в «Сегодня» уже сообщалось, что проживающий в настоящее время в Риге и пользующийся огромной популярностью среди ортодоксальных евреев любавичский равви выдал за мужья свою вторую дочь. Свадьба состоялась в Варшаве, куда любавичский равви выдти по этому поводу.

Свадьба дочери любавичского равви Муш Шиссеронь была для варшавского еврейства исключительным событием, так как не прибыла многочисленная свита из родных, равви не только из многих городов Польши, но и Парижа, Берлина и Кага.

Накануне свадьбы состоялась обедня в трапезах для 800 участников, закончилась традиционными песнями и плясками. На день свадьбы уже с раннего утра в дворце варшавского ошшбета, где должна была состояться обряд венчания, стали гриникать многочисленные любопытные. Несколько десятков полицейских и домогавшию имь ученики ошшбета сь трудомь веидерживали порядок. Приглашенные собрались в первом этаже ошшбета, а жених и невеста после обряда обшшриция помещены были в зал, гостям. В 10 часов вечера как представители старшего поколения явились в традиционных костюмах поль-

ского еврейства, все современное поколение, а особенно молодежь были одеты по модному — мужчины во фраках и смокингах, а дамы в баальных туалетах.

Около 6 часов прибыли родители невесты, которымь собралшася во дворе публики устроили шумную встречу. Вскоре прибыл жених — Мендель Шиссеронь, сын сватеринодлавакского раввина и родственник любавичского равви, излишний молодой человек, вполне европейского вида, одетый не хуже Рудольфа Валентино. Ему 25 лет, он изучает химию и философию в берлинском университете. Вскоре после него прибыла и невеста, 22-летняя элегантно одетая блондинка.

Около 8 час. веч. состоялся обряд венчания. Свадебный балдахин, несмотря на плохую погоду, был установлен на дворе, на котором в это время собралось несколько тысяч любителей. Обряд был очень упрощен и занял неполных полчаса. Когда жених и невеста вь сопровождении родителей невесты (родители жениха не могли прибыть на венчанье) вышли из здания, на дворе началась непростая давка, так как все хотело поближе рассмотреть жениха и невесту. В девять несколько женщин упало в обморок и воры карманники воспользовались

בשעה 8 לערך נערכה החופה. למרות מזג האויר הקשה העמידו את החופה בחצר, שבה כבר נכחו כמה אלפי סקרנים. הטקס היה צנוע והסתיים בתוך פחות מחצי שעה.

כשהחתן והכלה הובלו לחופה ע"י הוריהם (הורי החתן לא נכחו כי לא היה באפשרותם להגיע) היו דחיפות אימות. מרוב הדוחק התעלפו כמה אנשים. והגנבים הפולנים ניצלו את המצב לכייס את הנוכחים.

11

”די צייט” (לונדון, י”ט כסלו תרפ”ט)

החתונה החב”דית

קהל עצום • קבוצה גדולה של שוטרים לא מצליחה להשליט סדר • הטקס המפואר • קבוצת גנבים במלאכתם, ומחותנו של הרבי מליובאוויטש נגנב כסף ומתנת החתונה

וורשה (א.מ.א.) בישיבת ליובאוויטש המקומית התקיימה חתונת הרבי מליובאוויטש הרב יוסף יצחק שניאורסאהן שהוביל לחופה את בתו מוסיא. החתן מענדל שניאורסאהן הוא בנו של רב העיר יקטרינוסלב. הגיעו מכוניות רבות עם מסות של חסידים, בנוסף נדחקו קהל סקרנים גדול למתחם הישיבה, מה שיצר דוחק עצום כך שהוכרחו להזמין כוחות גדולים של שוטרים, אך גם הם בקושי הצליחו להתמודד עם הקהל שביקש להידחק פנימה.

החדרים מקושטים בפרחים ובמנורות. רוב הקהל לבוש בסגנון יהודי-אירופאי. חב”דניקים. רק חלק קטן עם כובעי משי גבוהים. באולם נראים האדמו”רים מראדזין, מזלאטאפאל, מנאוואמינסק, רבה של פיאטרקוב הרב שפירא, ואחרים.

בלווי חתנו גורארי ודודו ר’ משה הארנשטיין, נכנס הרבי מליובאוויטש ואמר בקול רם מאמר חסידות ארוך, בתוכן ענינו של ”קבלת פנים”. לאחר המאמר שר הקהל ניגוני חב”ד.

כיסוי פני הכלה התקיים בלי שום טקסיות. בלי בדחן ובלי תזמורת. רק כשהובילו את הכלה תחת החופה ניגנו הכלי-זמר כמה ניגוני חב”ד. החופה התקיימה בחצר שהוארה באופן מיוחד עם הרבה נורות חשמל. את הברכות אמר הרבי מליובאוויטש שאף היה המסדר קידושין. את הכתובה קרא האדמו”ר מראדזין.

די ליבאוויטשער חתונה

געוואלטיגער געדערענג - א נאכצער פלומאן פלאר-
ציאנטען מענען זיך נים קיין עצה געבען - די נראג-
דיעזע צערעמאניע - העשענע גנבים ארבייטען און
דעם ליבאוויטשער'ס שווער יווערט באנובעט, מען
געהמט ביי אהם צו דאס געלד און דאס דרשה
געשאנג.

וואראש (M.M.) - און לאקאל
פון דער ליבאוויטשער ישיבה אין
פאראקאסען די פערליכע חתונה פון
ליבאוויטשער רבי'ן הרב יצחק יוסף
שניאורסאן, וועלכער האט געהערט
צו דער חופה זיין פאכער פאר. מי-
סא דער חתן סגניגאל שניאורסאן
אין א זון פון יעקאבסאן לאוויטשער
רבי. עס זענען אגעקומען פילע
אויסאמבילען מיט פאסען חסידים.
עס האט זיך אויך אריינגעריסן און
הויף פון דער ישיבה א גרויסער יולם
געצויגען אין עס איז געשטאנען א
גרויסער ענגשטאם, אויך אז ס'זאל האט
געמיינט ארויסרופען א גאנצען פלאמ
פארלייגטען און אויך די גרויסע
צאל פארלייגטען האט זיך קום
געקענט אן עצה נאכען סומ'ן עילם
וועלכע האבען געבאטען אריינגאנג.
די וואלען זענען געווען דעקאראצ
מיט בלימען און עלעקטרישע לעכט-
לאך. דאס רוב געסט זענען באשעפ-
ען פון אייראפעאיש-געקלויזעטע און
רען. "חבר'עקעס" און בלויז א קלוג-
גער סתילה איז אנגעהוזן אין הויכע
נדרגע היסלען. עס איז אנוועזער
געווען דער ראדינגער רבי, דער לוא-
פאלאצער רבי, דער נאוואסניסקער

פארטאג
אין באגלוינג פון לובאוויטשער'ס
רבי'ס אונטער גור-אריה און זיין
פאכער ר' משה הארענשטיין איז א-
געקומען דער ליבאוויטשער רבי. דער
רבי האט געזאגט הויך אויף'ן קול א
לענגערען סאטור וואסן "קבלת
פנים". גאך דער סאטור האט דער
קולס געזונגען ליבאוויטשער נגנים.
דאס "פארעקען" איז פארגעקומען
אין סוף צערעמאניעס אפילו אהן א
חתן און אהן "באוונגען". בלויז די
כל-מסרים האבען בית סען האט די
כלה געהערט אונטער דער חופה גע-
שפילט עטליכע ליבאוויטשער נגנים.
די חתה איז פארגעקומען אויף'ן הויף
וועלכער איז ספעציעל באלייכטען גע-
ווען מיט פיל עלעקטרישע לעסלאך.
די "כרית" האט געמאכט דער לוי-
באוויטשער רבי, וועלכער איז אויך
געווען ספר-קריטיון אין די כותבה
האט געלוינגט דער ראדינגער רבי.
בעת דער חופה איז געווען א שרעק-
ליכער גערהאנג. דערביי האבען אויך
געאדכט "סעס" די קעשענע-
מיסער, א זינגער 9 און אפער איז
דער עילם אבגעפאָרען אויף אויס-
פארבילען אין א זאל, וואו עס איז
פארגעקומען די סערה. עס זענען
אנגעקומען לער 15-הונדערט דעפ-
שען. בעת'ן צוריקגעהן פון דער חופה
האט ס'זאל ארויסגעצויגען דעם פארט-
פאל פון ליבאוויטשער רבי'ס שווער,
וועלכער און ספעציעל געקומען פון
קייטיגען. און פארטפאל איז געלעגען
א גרויסע סיסע געלע ווי אויך דאס
דרשה-געשאנג וואס דעם רבי'ס שווער
האט געבראכט אויף דער חתונה. דאס
זענען געווען כתב-יד'ן פון בעל-שם-
טוב און פון "רב".

בעת החופה
כשהיה דוחק
נוראי, 'עבדו'
הכייסים קשה
לגנוב ארנקים.
בשעה 9 נסעו
קהל האורחים
בכלי רכב לאולם
היכן שנערכת
הסעודה. הגיעו
1300 מברקים
בערך. בעת
שחזרו מהחופה
שלפו הגנבים
את התיק
מחותנו של הרבי
שהגיע במיוחד
מקיישינוב. בתיק
היו סכום כסף
גדול וגם "דורון
דרשה" שהוא
הביא איתו
לחתונה - כתבי
יד מהבעל שם
טוב ומ"הרב".

13

”מומנט“ (וורשה, י”ז כסלו תרפ”ט):

כיצד נערכה חגיגת השבע ברכות אצל הרבי מליובאוויטש?

ביום רביעי קיבל הרבי מליובאוויטש במלנוו “קראקאווסקי” (בילאנסקא 7) החל מהשעה שבע בבוקר מאות חסידים, משלחות ושלוחים שהגיעו בשם אדמו”רים והביאו איתם מכתבי ברכה. למשך זמן ארוך אירח הרבי את רבה של פיאטרקוב הרב שפירא.

מאמריקה, אנגליה ופלסטין הגיעו הרבה מכתבי ברכה וזמברקים. גם מהרב קוק מירושלים הגיע מברק.

בשעה שבע בערב נערכה סעודת שבע-ברכות באולם ווייסמאנס

**ווי צווי איז נעפראוועט געווארען די שבע ברכות
ביים ליובאוויטשער רבי?**

(ב) אין סך פון מיטאנד האט דער ליובאוויטשער רבי אויסגענימען זיין זיד אין האפעל, קראקאווסקי (ביעלאגא סקא 7) פון 7 אין דערקרית און הונדערט פער חסידים. דעלעגאציעס און שלוחים פון רביס, וועלכע האבען געבראכט בעי גרויסונגס-בריער, אויף א לעבערן גע- שארער האט דער רבי אויסגענומען דעם פיערטיגטער רב הרב שפירא.

פון זעכערטאג, ענגלאנד, עיזשען און פאלעסטינא, זענען געקומען א סך בעי גרויסונגס, מעלענבראסעס דערנאך אויך א מעלענבראסעס פון הרב קוק אין ירושלים 7 אין אהערד אין אין הייסטאנגס זאל אויף פאסקא 35 געפראוועט געווארען .שבע ברכות. ביי דערקעטע טיען איז געווען שניעלס פון עפליכע הינדערט פערנאן, די אויך. דער סעקאמטעווער רבי, דער ראזווער רבי, דער אטיטאגער הער רבי פון ראקאווסק הרב ר' שלמה דוד כהנא, דעם פלעקשאנדערער רבי'ס

תשורה משמחת נישואין - כ"ז חשוון ה'תשע"ד

שברחוב פאנסקא 35. סביב לשולחנות ערוכים ישב ציבור של כמה מאות איש, ובראשם: האדמו"ר מסוכטשוב - רבי דוד בורנשטיין, האדמו"ר מראדזין, האדמו"ר מאמשינוב-ראדומסק, הרב ר' שלמה דוד כהנא, אחיו של האדמו"ר מאלכסנדר, הרב קרליץ מווילנא, רבה של דיסנא ועוד.

מסיבת ה"שבע ברכות" התנהלה באוירה של שמחה גדולה ונמשכה עד לאחר חצות הלילה. הקהל הגדול שר את הניגון של "הרב".

אתמול בשעה 8:45 בבוקר נסע הרבי מליובאוויטש ומשפחתו חזרה לריגה. הסיבה לעזיבה כל כך מהירה של העיר וורשה, היא בגלל שביום ראשון י"ט בכסלו הוא היום שהרב שוחרר ממאסרו. יום זה נחגג בשמחה גדולה בחצר לייבאוויטש וחגיגה זו נערכת בריגה.

הרב מיכעלזאהן שלח דורון דרשה לחתן, ספר עתיק ויקר המציאות.

14

"דער איד" (וורשה, י"ז כסלו תרפ"ט):

הרבי מליובאוויטש נסע חזרה לריגה

איך מתייחסים בקהילת לייבאוויטש להצעה הרוסית בקשר
להקמת ישיבה מרכזית בחרקוב?

לאחר שהות של ימים אחדים בוורשה חזר הרבי מליובאוויטש חזרה לריגה עם הרכבת המהירה שיצאה אתמול בשעה 8:45.

הימים בהם שהה הרבי מליובאוויטש בוורשה עברו על החסידים בשמחה רבה. החתונה ביום שלישי בלילה היתה שמחה ויפה.

דער לובאוויטשער רבי ש"ט"א אָבגעפּאָהרען צוריק לייַן דיגא

ווי בעציהט מען זיך אין די לובאוויטשער קרייזען צום סאווע-

טישען פלאַן וועגען דער צענטראַלער ישיבה אין כאַרקאָוו?

מיט איינצם פון לובאוויטשער רבינ'ס מקורב'ים
וועגען דעם סענאָציאָנעלען פּאַרשלאַג טון דער
סאָויעטישער רעגירונג צו גרינדען אַ צענטראַלע
ישיבה אין רייז' קרייז.

אין די לובאוויטשער קרייזען, וועלכע זענען
גוט בעקאַנט מיט די ספרטירערישע לידען און
נגישות, וואָס די ישיבות האָבען דאָרט אויסצו-
שטעהן, ווערט דער פּלוצלינגער שלום-פּאַרשלאַג
פון די סאָויעטען בעטראַכט אַלס פּשוט'ע פּראָ-
וואַקאַציע מיט דער כּונה צו ליקווידירען די אוס-
לענצלע ישיבות.

די דאָזיגע ערקלערונג פּשוט'ע סלאָג, זיי אַזוי
דאָס דעפּליגירטע יונגענטום דאָרף אויסשלאָסן
בשורה" וועגען דער ישועה, וואָס אין זעלבן
אין-סאָויעטישען קין-עדן.

נאָך עטליכע טעג ווילען אין וואַרשאַ אין
דער לובאוויטשער רבי שליט"א נעכטען 8 מיט 45
מינוט אין דער פּרייה צוריק אָבגעפּאָהרען מיט'ן
סענל-צוג קיין ריגא.

די פּאַר טעג, וואָס דער לובאוויטשער רבי
שליט"א האָט פּערברענגט אין וואַרשאַ, זענען ביי
זי אַסאָך דורכגעגאַנגען נאָך פרעהליך, די התונה
דינסטאָג ביינאַכט, און זענען אַ שעהע רבי'שע
שמחה, אויף די ערשטע טעג ברכות, מיטוואַך
בינאַכט, זענען געקומען די רבי'ם שליט"א פון
דאָזיק, סאָכאַטעוו, מינסק און אַ רייע רבנים.

אָלס האָט זיך אַסאָך משה געזען, נאָך דער
שעה האָבען אַלע רבי'ם צוזאַמען געמאַכט אַ
אונזער מיטאַרבייטער האָט געהאַט אַ שמועס

בשבע ברכות הראשון ברביעי בלילה הגיעו האדמו"רים שליט"א
מראדזין, סוכוטשוב, מינסק ושורת רבנים.

הקהל שימח מאוד. לאחר הסעודה רקדו כל האדמו"רים יחד.

כתבנו שוחח עם אחד המקורבים לרבי מלובאוויטש על הידיעה
הסנסצייונית שהמשלה הסובייטית הציעה להקים ישיבה מרכזית
בחרקוב.

בקהילת ליובאוויטש המכירים היטב את הרדיפות שסובלים
הישיבות שם, מתייחסים ל"הצעת השלום" הפתאומית של
הסובייטים כפרובוקציה פשוטה שכוונתה לחסל את הישיבות
המחתרתיות.

הסברה זו מראה בבירור כיצד יהודים דתיים צריכים לקבל את
ה"בשורה" על הישועה שמקורה ב"גן עדן" הסובייטי.

☞ “Say L’chaim”

But sometimes the *Rebbe* would *vintch l’chaim* even without anything physical, like at one of the *yom tov-erev Shabbos farbrengens*, when the practice of *pores mapah u’mekadesh* had ended, and the *Rebbe* instructed that *l’chaim* be said without drinking, and he explained the significance of saying *l’chaim*.

Another thing worth noting is that when urging that *l’chaim* be said, the *Rebbe* wouldn’t say to drink, but would say instead “*zagt (say) l’chaim*”.

And in his pre-*yom tov* telegrams like *Purim* etc., the *Rebbe* would conclude with “*l’chaim, l’chaim v’livracha.*”

•

Let us conclude with a wish: Just as we merited to receive wine and *mashke* innumerable times (*kos shel bracha, farbrengens*, etc.) from the *Rebbe* along with the blessing of *l’chaim v’livracha* and other *brachos* and wishes *b’gashmiyus* and *b’ruchniyus* (and as the *Rebbe* said in 5748: “*l’chaim, l’chaim v’livracha, l’chaim tovim ule’shalom, chaim tovim va’aruchim ad l’chaim nitzchiyim*”), so too, we should merit, immediately, that the *Rebbe bentch birchas ha’mazon* on a cup of *yayin ha’meshumar*, as *Dovid Ha’melech* says “I will *bentch*, and I’m worthy of *bentching*”, and afterwards to receive and taste the wine of the *geula*, with eternal joy upon us.

L’chaim, l’chaim v’livracha!

Mementa From the wedding - 26 of cheshvan 5774

someone else, but when he burns off a bit of his selfishness, then he's capable of blessing his fellow sincerely.

ℳ **The Nature Of *Mashke***

It's possible to learn a lesson in *avodas Hashem* from alcohol (like vodka, etc.):

Alcohol doesn't change; even if it spends a long time in the freezer, it doesn't freeze. The same is with a Jew who doesn't change despite varying degrees of coldness; even when faced with surroundings chilly towards *yiddishkeit*, he won't freeze; his heart remains a warm Jewish heart. The ritual of wishing *l'chaim* represents a significant contribution towards strengthening Jewish warmth, that Torah and *mitzvos* be performed out of great warmth and love towards *Hashem*.

ℳ **Wine – Revelation Of Secrets**

Chazal say *nichnas yayin yatza sod* (when wine enters, the secrets emerge). On a simple level, large amounts of alcohol lead a person to drunkenness which results in his baring all his inner secrets.

But those who seek to *darshen* the words say that this is actually unique to wine. *Yayin* has the *gimatria* of 70, which is the case for *sod* as well.

The *Rebbe*, at one of the *farbrengens*, after telling the crowd to tie the *bracha* to a physical object through saying *l'chaim* on actual wine, added that wine is special, because wine indicates and brings about the revelation of what's hidden, *nichnas yayin yatza sod*. In other words, just as wine is manufactured through revealing the liquid latently hidden in the grapes, wine itself produces a similar effect.

🌀 Engagement – *L'chaim*

Many call the engagement event a *l'chaim*. Perhaps this is an allusion to the entire concept of a *shidduch*, the meeting of two halves; as it's well-known, a man and wife are two halves of the same *neshama* who meet and become one and establish a proper life together. This meeting starts with a *shidduch* which leads with marriage and continues with bringing the next generation into this world. Thus, a *shidduch* is where true life is established. Maybe this is the reason the event is known as a *l'chaim*.

🌀 *L'chaim* – To Marriage

Someone I know pointed out to me that there's another reason for saying *l'chaim*; it's forbidden to drink wine with gentiles so as not to foster friendship which might result in marriage (as Chazal say: "their wine [is forbidden] because of their daughters"). The same then applies in a positive way; we drink and say *l'chaim* together with other Jews so as to connect, find friendship, and become family through marriage!

🌀 *L'chaim* On Wine And *Mashke*

The *minhag* is to say *l'chaim* not only on wine but also on all alcoholic beverages. One of the reasons offered is that the *pasuk* in *Mishlei* says "Give *shechar* to the lost" (the word *shechar* has come to mean beer), not just wine. But *Sifran Shel Tzadikim* cites that the *Baal Shem Tov* would not say *l'chaim* over beer. The custom of R. Asher of Stolin was that when drinking beer he'd say '*biur l'chaim*'.

I heard a reason why we're particular to say *l'chaim* over strong spirits but not on drinks low in alcohol, because when a person is occupied with himself, it's difficult to think about

Mementa From the wedding - 26 of cheshvan 5774

The *Tzemach Tzedek* told him: That is the reason for everything that has occurred. When *chassidim* sit and say *l'chaim* and respond with *l'chaim tovim ule'shalom*, *l'chaim* represents bodily health, *tovim* is *parnassa*, and *le'shalom* is *shalom bayis*, and all of that is missed without *farbrenging*.

Another version (from R. Peretz Mochkin) of what the *Tzemach Tzedek* answered:

When *l'chaim* is said, and *chassidim* reply with *l'chaim v'livracha*, they are *vintching* that the *mida* of *chesed* overpower the *mida* of *din*. The final letters of *l'chaim v'livracha* are *mem* and *hey* (or *mah*), and *mah* is one of *Hashem's* names which represents the *mida* of *chesed*.

(The same applies to *l'chaim tovim ule'shalom* whose first letters are *lamed*, *tes* and *vov* which have the *gimatria* of 45, which equals *mah*.)

L'chaim In Gashmiyus, Then In Ruchniyus

At the great *chasuna*, the wedding of the grandchildren of the *tzadik* R. Levi Yitzchak of Berditchev and of the *Alter Rebbe*, the two holy grandfathers were present.

During the wedding meal the *Alter Rebbe* drank *l'chaim* and wished his *mechutan* the *tzadik* of Berditchev: *L'chaim mechutan*, *Hashem* should help us *b'gashmiyus* and *b'ruchniyus*. The *tzadik* of Berditchev replied in wonder: How can this be, *mechutan*? *Gashmiyus* before *ruchniyus*?

The *Alter Rebbe* replied: This is what we find with *Yaakov Avinu* who said: "If He gives me bread to eat and clothes to wear . . . and I return in peace . . . then *Hashem* will be my G-d." So we see that he mentioned *gashmiyus* before *ruchniyus*.

The *tzadik* of Berditchev asked: How can we compare our *gashmiyus* to *Yaakov Avinu's* *gashmiyus*?

The *Alter Rebbe* replied: And how can we compare our *ruchniyus* to *Yaakov Avinu's* *ruchniyus*?

Goldie & Eli Loebenstein

others call *lekich*). The *Baal Shem Tov* is quoted as saying that being particular about that serves as a protection from all pitfalls. The *tzadik* of Ruzhin added that this saves a person from premature death, an unnatural death, and from death at the hand of a gentile, *rachamana litzlan*. It's said in the name of the *Yid Ha'kadosh* that drinking לחיים without *lekich* is *chukos ha'goyim* (gentile custom).

🌀 *L'chaim – Health, Tovim – Parnassa, Shalom – Shalom Bayis*

The following story appears in *Otzar Sipurei Chabad* (in the name of R. Itche *der Masmid*):

In the city of Lieple lived a *chassid* of the *Tzemach Tzedek* a businessman who was well off, who studied *chassidus* in depth and spent much time in *avodas ha'tefilah*, and who was always one of the first at every *farbrengen*.

At some point he decided that the *farbrengens* were stealing too much of his time and preventing him from studying *chassidus* in depth, and so he decided to contribute to the *farbrengens*, but he wouldn't personally attend, and instead he spent that time alone, learning.

Time passed. His business started declining and he no longer saw success, the *shalom bayis* in his home collapsed, and his family members fell ill with various maladies, and he realized he was being afflicted from Above.

So he traveled to the *Tzemach Tzedek* and poured his heart out, emphasizing how he couldn't understand the reason why the wheel of fortune had turned.

The *Tzemach Tzedek* asked him to describe his daily schedule. The man reported how he'd conducted himself up till then, how it'd been a while that he'd decided not to *farbreng* with *chassidim* anymore and that during the *farbrengens* he'd study *chassidus* in depth.

interests first, when the *lecha* comes first, then it's *avoda zara*, but if he isn't representing himself and his interests, even if he ultimately derives benefit (like Moshe who became wealthy from carving the *luchos*), then it's holy.

The Difference Between *L'chaim* And *Mishnayos*

Some *misnagdim* once asked the *tzadik* of Ruzhin about the widespread custom among *chassidim* to drink לחיים after *davening*, as opposed to their custom of studying *mishnayos*. The *tzadik* replied jovially: *Chassidim's tefilos* are alive, are recited with *chayus* and joy, and therefore it's appropriate to say *l'chaim* after *davening*. *Misnagdim's tefilos* apparently lack vitality and liveliness, which is why they are followed by *mishnayos*, like one would do for other things rendered lifeless!

Let Us Feast And I Shall Have Salvation

Giving *brachos* during a *chassidische farbrengen* draws down *Hashem's brachos* for everything good. It would seem that the source for this would be the Yitzchak's *brachos* where it says: "He served him and he ate, he brought him wine and he drank", and afterwards Yaakov received Yitzchak's *brachos*.

It's also told a certain *tzadik* was once approached with a request for a *bracha*, and he replied: it says in *Tehillim*: "*se'adani v'ivasheia*" (lit. support me and I shall be saved), let us eat (*seuda*) together and there shall be a *yeshua*.

Farbeisen

People in *chassidische* communities are particular to eat something after drinking *mashke*, what we call *farbeisen* (and

Goldie & Eli Loebenstein

improper thought, or *pigul*, and similarly it's possible for *tefilah* to be spoiled through improper thoughts as well; thus the Satan – *Yetzer Hara* is constantly scheming to ruin our *tefilos* through planting *machshavos zaros* in people's minds in order to disturb them.

In response, *chassidim* discovered a method which will allow the *tefilos* to be accepted; after *davening* they drink a *l'chaim* and *bentch* each other and spell out their *brachos* for everything that they need; now *Chazal* say that *tefilah* can be conducted in any language, which means that that these *brachos* are also considered *tefilah*; but since it appears to the *yetzer hara* that these Jews are engaged in *gashmiyus*, eating and drinking and speaking a foreign language, he is unaware that this is an act of *tefilah* and does not attempt to ruin it.

פסל לך - "Psal lecha"

The *tzadik* R. Yisroel of Ruzhin once found his *chassidim* sitting together and drinking *l'chaim*, and he did not look pleased. The *chassidim* understood that the *tzadik* was unhappy with their activities.

One of them summoned the courage and asked the *tzadik*: Isn't the activity of *chassidim* sitting and saying *l'chaim* considered important Above? R. Yisroel replied: We find two meanings in the Torah for the word *pesel*; sometimes it has a holy connotation, and sometimes it refers to *avoda zara*. "*Psal lecha* - פסל לך - *shnei luchos avanim*" (carve out for yourself two stone tablets) in *Parshas Ki Sisa* – is holy, "*lo sa'aseh lecha pesel* - פסל" (do not make an idol for yourself) in *Parshas Yisro* – is *avoda zara*. How can we tell which is which? When the word *lecha* (yourself) comes after the *pesel*, like "*psal lecha*", then it's holy, but when the *lecha* comes first, like "*lecha pesel*", then it's *avoda zara*.

This teaches us, that if a person puts himself and his

Mementa From the wedding - 26 of cheshvan 5774

the *eitz ha'daas* which Adam ate from was a grapevine; since death was decreed over man as a result of the *eitz ha'daas*, we counter that with reciting *l'chaim* over wine which is the product of grapes.

Even according to the opinion that the *eitz ha'daas* was a fig tree, the explanation is similarly that Adam drank wine from the cup at the *chupah* of his marriage to Chava, he became drunk, and proceeded to transgress *Hashem's* command and eat from the *eitz ha'daas*, leading to death being decreed over humanity. Thus we say *l'chaim* before drinking wine, for the same reason that we merit life and not the opposite.

ℳ **Clinking Glasses**

Some are in the habit, especially among some the Jews from Eastern communities, to clink their glasses against each other while making a *l'chaim*. There are a number of reasons for this, among them: 1) The senses of taste and smell (as well as sight) are indulged while drinking, but not that of the ears; thus the act of clinking glasses serves to join the sense of hearing to the *bracha* (some say that the *Ben Ish Chai* cites this). 2) It is create a physical connection while making the *l'chaim*. (There are also some who claim that this actually originated with the gentiles who would do that to demonstrate that neither suspected the other of attempted poisoning).

ℳ **L'chaim After Davening**

The *tzadik* R. Yisroel of Ruzhin once explained the benefit in drinking and saying *l'chaim* after *davening*: ever since the *Beis Ha'mikdash* was destroyed and we no longer have *karbanos*, *tefilah* has taken the place of *karbanos*, “our lips replace the cows”; now it's possible to spoil a *karban* through

Goldie & Eli Loebenstein

immediately); but there are those who say it specifically after they tasted a bit from the wine, and that is the custom in many Jewish communities.

Eliyahu Rabbah (citing *Bahag*) writes not to say *l'chaim* before the *bracha*, because the honor of Heaven takes precedence over the honor of human beings. But there are those who maintain that it's okay to say *l'chaim* before the *bracha*, just like "*hareini mekabel alai mitzvas aseh shel v'ahavta l'reiacha kamocho*" is said before *davening*. *Pri Megadim* finds proof in the same *Gemara* (cited previously) where R. Akiva, at his son's feast, would say *l'chayei* to the sages over every glass; this would seem to prove that these great sages said *l'chaim* before drinking (while still bringing the wine).

But our custom is to make a *bracha*, taste first, and say *l'chaim* afterwards, like we saw the *Rebbe* do; perhaps for the reason cited above.

☞ *L'chaim* – Yes!

Elef Ha'magen writes that saying *l'chaim* has to take place after the *bracha* was made and the drink was tasted, not before (as discussed above). However, the Jews from Eastern countries say *l'chaim* after *savri maranan* which is announced before the *bracha* on wine; what is happening is that the person making *kiddush* asks the attendees if they wish to be *yotze* with the *bracha* he is about to make, and they respond with *l'chaim* or *l'chayei*, which in Talmudic language is an affirmation.

☞ Rectifying Adam Ha'rishon's Deed

It's said in the name of the ancient greats that the concept of saying *l'chaim* over wine is founded on the opinion that

Cancels Curses And Eliminates Illness

The *tzadik* R. Chaim Meir of Pintchov would say: Saying *l'chaim* has the effect of canceling the 98 curses in the *tochacha*, which is alluded to in the *gimatria* of *l'chaim*, 98. He offered a similar explanation for the *pasuk* in *Parshas Mishpatim*: “He’ll bless your bread (*lachmecha*) . . . and I shall remove illness from among you”. *Lachmecha* has the *gimatria* of 98; it is possible to cancel the 98 curses of the *tochacha* and eliminate all illness through bread (a *seudas mitzvah*).

The Chasam Sofer’s Caution

The *Chasam Sofer* was careful not to say just *l'chaim tovim* over a drink, because those two words have the *gimatria* of *klala*; instead he was particular about saying *l'chaim tovim ule'shalom*. It’s said that this was the custom of the *Chozeh* of Lublin as well.

Wine And Life

Meoros Sanhedrin writes that saying *l'chaim* over wine has its source in the *Gemara* that tells of R. Akiva who would announce over every glass he brought out at his son’s wedding feast: “Wine and life to the mouth of *Rabbanan*, wine and life to the mouth of *Rabbanan* and their disciples.”

Saying L'chaim Before The Bracha Or After Tasting

There are some who say *l'chaim* before making a *bracha* (first they say *l'chaim*, then they make the *bracha* and drink

Goldie & Eli Loebenstein

arrived at by dividing the word *livracha* in two, *lev raka*; that the heart open up to *avodas Hashem*; that the person have a pure heart, like it says in *Tehillim*: “Create a pure heart for me...”

We find a lengthy discussion in *Hayom Yom* of the two responses and the difference between them:

There are two versions to *l'chaim*:

L'chaim tovim ule'shalom; the explanation for this *bracha* is that the first instances of drinking wine in the Torah have bad results: “Noach began...”, “the *eitz ha'daas* was a grapevine”; this is why we *vintch* that this wine should lead to good life.

But the *Magid* of Mezeritch would respond with *l'chaim v'livracha*. Once, at a *farbrengen* attended by the *Alter Rebbe*, the *Alter Rebbe* responded with *l'chaim v'livracha*. After the *farbrengen*, the *chassidim* discussed this wording which they had just heard for the first time. One of the *chassidim* suggested that since *nichnas yayin yatza sod* (when wine enters, the secrets emerge), which in *avoda* represents the revelation of the *middos*, therefore a *bracha* is appropriate. And the wording is *l'chaim v'livracha*, as *livracha* spelling *lev raka*.

The *Tzemach Tzedek* remarked: That can only be said by a *chassid* who *davened* and was involved in *avoda* for thirty years.

A *Segula* For *Parnassa*

It's said in the name of the *tzadik* of Ruzhin that saying *l'chaim* is a *segula* for *parnassa*. This is alluded to in the word *l'chaim*: *l'chaim* is comprised of the letters *lamed*, *ches* and *mem* which spell *lechem* (bread) and two *yuds* in the middle (the *yud* representing a *yid*, a Jew). The two *yuds* refer to two Jews; when two Jews meet and say *l'chaim*, upon their departure what remains is *lechem, parnassa!*

L'chaim *V'livracha!*

לחיים - To Life

The word *l'chaim* expresses the greatest wish for man on this earth: May you live! To life!

This wish, being worded generally, encompasses all aspects of life: bodily life, soul life, physical life, spiritual life, etc.

With the response of *l'chaim v'livracha*, the element of *bracha* is introduced. Not just life alone, but life filled with blessing. Another response is *l'chaim tovim ule'shalom*, and other things along those lines.

לביטול דינים - Cancels Dinim

There are some who respond to *l'chaim* with precisely the same word: *l'chaim*. They maintain that the word *l'chaim* equals *minhag* through *gimatria*, and we all know that “a *minhag* cancels out a *din* (*halacha*)”. By this logic, *l'chaim* has the power to cancel *din* (judgment).

לב רכה - Lev Raka

The reply *l'chaim v'livracha* also contains a *bracha* which relates to *avoda*: that the person should have a soft heart,

Introduction

It is with much gratitude that we thank Hashem for giving us the opportunity and privilege of leading our dear children Eliyohu Dovid and Golda Itta under the chuppah. May they build a binyan adei ad and be a source of true nachas to the Rebbe, our family and to Klal Yisroel.

We sincerely thank you, our dear family and friends, for coming this evening to celebrate with us in our simcha. We particularly appreciate that many have travelled long distances from cities around the globe to join us on this joyous occasion. We look forward to being able to continue sharing and rejoicing in each others simchas.

In gratitude to you for enhancing our simcha with your presence and making it a truly memorable occasion, we have compiled this wedding souvenir comprising:

1. A compilation of the various versions of the Invitations sent out on the occasion of the Rebbe's wedding;
2. Published public announcements regarding the Rebbe's wedding;
3. An English translation of the booklet titled "L'Chaim", a compilation of talks and thoughts on the concept of saying L'Chaim.

May Hashem bestow his bountiful blessings on you, your families and Klal Yisroel, and may we merit being able to go from this simcha to rejoicing in the ultimate simcha of the Geulah Shlemah.

Families Junik and Loebenstein

Mementa

From the wedding
of
Goldie & Eli שיהיו
Loebenstein

Wednesday, 26 of cheshvan 5774

